

Uisuväljaku kaks külma

Viljandi jääväljak Männimäel alustab peatselt kaheksandat hooaega. Omanikud ootavad külma talve ja loodavad, et linn jälle külma ei tee.

LK 4

Kaua tehtud kaunikene

Kuus aastat müügil olnud eelkäija välja vahetanud uus Peugeot 308 on elegantse välimusega igati konkrentsi-võimeline kompaktauto.

LK 7

Nii koolis kui ka lasteaias on direktori vastutus enne-olematutesse kõrgustesse tõstetud, kuid järelevalve kord otsuste otstarbekuse ja õigluse üle puudub.

KAJA LAND, Viljandimaa haridustöötajate liidu esimees

LK 6

Sakala juhtkiri

VEEMURE

Kuiva suvega jäid Mulgimaa külades kaevud tühjaks

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Viljandimaa lõunaosas on suvel ja sügisel sadanud väga napilt, seepärast on paljud kaevud tühjad ja inimesed hädas. Halliste rahvale sõidab lähematel päevadel appi Mõisaküla tuletõrjeauto.

«Kuulsin sellest murest mõni päev tagasi. Selliseid hädalisi on Rimmus ja Hallistes,» ütles Halliste vallavanem Andres Rõigas. Kui vihma ei tule, hakatakse Mõisakülalt appi kutstud tuletõrjeautoga nendes küladesse vett viima juba sel nädalal.

Vallavanem rõhutas, et inimestel peavad vee vastuvõtmiseks olema suured anumad, paarikümne liitri kaupa tilgutada pole mõistlik.

Võrtsjärve käekäik oleneb pakasest

Võrtsjärve veeseis on üsna madal, kuid miinimumtasemeni on kalur Marko Vaheri sõnusti veel 60 sentimeetrit. Juba praegu ei pääse osa kalureid täislastis püügiälusega järvelt tagasi ning Valma muuli otsas on suured paadid kinni.

«Vee sügavus jääb 2,3 ja 3 meetri vahele. Kuulus korvpallur Martin Mürsepp võiks järvest niisama läbi jalutada,» sõnas Vaher naljatamisi.

Eesti maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskuse juhataja Ain Järvalt märkis, et juhul kui krõbe pakane tekitab madala veetasemega järvele paksu jääkaane ja lisandub raske lumekandam, võib kevadtalvel järgneda samasugune katastroof nagu 1996. aastal, mil järve lõunaosa külmus põhjani ja sealsed angerjad hukkusid. (Sakala)

«Sobiva auto leidmine osutus keeruliseks. Need, mis on vedanud põllumajandusmürke või väetisi, jäid kohe mängust välja. Nii jõudsime otsaga Mõisakülale ja linnapea Ervin Tambergi, kes vastutab piirkonna tuleohutuse eest, oli nõus oma masinat laenama,» rääkis Rõigas.

Terve suve on veemurega kimpus olnud Rimmu lähisel Saksakülal Kingu talus elav Urve Olonen. Tal on koguni kaks kaevu, aga nüüd on mõlemad tühjad. Joogivett toob ta lähisel asuvast allikast, pesupesemine on kuu aega oma järge oodanud. Seni sai ta pesuvett lauda juures asuvast ennesõjaaegsest kaevust, mis on olnud viimased aastad kasutusele. «See rahuldab aastakümneid saja looma joogivajaduse. Kuivaks jäi see tänava esimest korda,» rääkis Olonen.

Viimased kaheksa aastat on vett saadud elumaja juurde rajatud uuest kaevust. See jäi kuivaks ka mõni suvi tagasi. «Võimalik, et sai vale koht valitud,» nentis perenaine.

Hädalisi on palju

Kalme talus elaval Leili Tšernõšoval pole varem veepuudust olnud. Praegu toob pere joogivee abikaasa Heimtali allikast. Perenaine kogub hoolikalt vihmavett, aga sedagi on napilt.

«Pesu seisab hunnikus. Viimaks viime Viljandisse pesumajja — nendel on ka teenistust vaja,» lausus ta naerdes. «Oleme kaks vanainimest ja saame ikka hakkama.»

Tšernõšova sõnusti on kaevu kuivaks jäämine üsna üllatav, sest talu on madalas kohas ning esimesed külmadki on seal ümbruskonna vägevaimad: neljapäeva öösel küündisid pakasepügalad üheksa kraadini.

«Võimalik, et pean hakka tulevikus kaevu süvendama või puurkaevu rajama,» sõnas ta.

Tühi on ka Rimmus elava Sigrig Rubeni kaev. Tema tassib vett lähedal voolavast jõest.

Rimmu lähisel Saksakülal Kingu talus elavat Urve Oloneni on veenappus kimbutanud terve suve. Varasematel aastatel pole tal seesugust muret olnud.

ELMO RIIG

Veeta kaeve on ka naabervallades.

Karksi vallavanem Arvo Maling märkis, et head lahendust on sellele murele raske leida.

Programm tuleb appi

«Uusi kaeve rajada on kallid. Neli aastat kestis riigi toetatud programm, mille abiga

said paljud joogiveeta majapidamised endale uue kaevu. Tänavune pööd tõi lagedale järgmise hädaliste laine. Riik on käivitanud uue programmi, aga see eeldab, et osalevas peres on vähemalt üks alla 18 aasta vanune laps,» selgitas vallavanem. Siiski on programmiga ühinemiseks tulnud vallale kümnekond taotlust.

Abja vallas on vallavanem

Peeter Rahneli sõnusti paljud kaevud madalseisus ja üksikud päris tühjad.

Rahval on võimalik häda korral ammutada vett kraanist, mille vald on paigaldanud Konsumi parkimisplatsile. «Sealt saab igati kvaliteetset joogivett. Seda võimalust kasutavad päris paljud hädas olevad majapidamised,» teadis vallavanem.

AP Mets

Ostame
metsakinnistuid,
kasvatavat metsa
ja põllumaad.

Info tel 434 2330, 505 7355.
E-post apmets@apmets.ee

A0+ jooniste printimine

KOOPIASTUUDIO

Tallinna mnt 11, Viljandi
tel: 433 4661, info@koopestuudio.ee

ILM

7°

Täna puhub läänetuul kiirusega 5–7 meetrit sekundis. Sooja on 5–8 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 8 ja loojub kell 18.04.

VILJANDIS

Uus näitus

Täna kell 10 avatakse linnaraamatukogu kojulaenutusosakonnas näitus «Viljandlased Jaan Rieti fotodel».

Avatakse raamatukogupäevad

Täna kell 11 avavad Eesti raamatukoguhoidjad Sakala keskuses raamatukogupäevad «Kohtume raamatukogus».

Hõimupäevad

Täna kell 19 esinevad pärimusmuusika aidas ud-murdid, komid, marid ja mokšamordvalased.

JUHTKIRI

Õigus end kaitsta

Kui meediaväljaande poole pöördub inimene, kes räägib loo, kuidas ta sai halva arstiabi osaliseks, ning juhtum tundub olevat uurimist väärt, on nii ajakirjanik kui süüdistatav arst või ravi-asutus keerulises olukorras. Keh-tiv andmekaitseseadus ei luba vii-mati nimetatutel haigusloo üksik-asju avaldada, ent see tähendab, et nad ei saa sisulisi kommentaare anda.

Mida teha? Jättes sellised juhtumid *a priori* kajastamata, ulataksid ajakirjani-kud vea teinud meedikutele nähta-matuks tegeva keebi. Rääkimata sellest, et säärane teguviis poleks lahendus, vaid probleemi mahavai-kimine.

Eesti arstide liit on tulnud välja loogilise ettepanekuga: juhul, kui patsient on otsustanud oma tervis-liku seisundi ja talle osutatud arstiabi andmed ajakirjandusele esitada, peaks arstil ja tervis-hoiuteenuse osutajal olema eriju-huna õigus oma seisukohtade põh-jendamiseks haiguslugu avalikus-tada.

On sümpaatne, et just arstide liit ise sellise sooviga välja tuli, sest see näitab meedikute tahet as-ju läbipaistvalt ajada. Võimaluste piires, muidugi.

Tegelikult võiks kaaluda samasu-guse erijuhu sätestamist ka muudes valdkondades. Täpselt nii, nagu ei saa arstid praegu oma seisukohti meedias kaitsta, pole seda võima-lust ka sotsiaaltöötajatel ja võib-ol-la veel kellelgi.

Mõistagi tekitab kõnealune ette-panek küsimusi, millised oleksid muudatuse negatiivsed küljed. Sakala toimetus leiab, et olukord ei muutuks sellest kindlasti halve-maks, ja annab arstide liidule see-tõttu oma poolthääle.

REPLIIK

Armastan-vihkan suhe

Kui keegi oleks kuus või seitse aastat taga-si öelnud, et tal jooksis te-lefon kokku, tekitanuks see kuuljas tõenäoliselt küsimusi. Miks mõttes jooksis kokku? Telefonid ei tee seda!

Toona ei teinudki, aga nüüd küll. Nutifonid suudavad «kiviaegsete» mobiilidega võrreldes kohe väga paljut. Need pildistavad ja filmivad, käivad internetis ja ajavad veel miljonit asja, kui ainult vaja-lik aplikatsioon alla laadida. Ent need ka kiiluvad kinni, muutuvad aeglaseks, ei loe iga ekraanipuudet ära ning on märksa altimad igasuguseid rikkeid üles korjama.

Kunagi oli mobiil mulle samasugune tarbeese nagu pe-sumasin ega tekitanud mingeid emotsioone. Elu on aga muu-tunud. Ühel hetkel ma armastan oma nutitelefoni kõigi selle võimaluste pärast, järgmisel hetkel aga vihkan, kui see taas kord mingil moel tõrkuma hakkab.

Olen veendunud, et minusarnaseid on väga palju. Iseasi, kas säärast suhet tunnistada tahetakse. Oleme ju üldiselt uue orjad ning peame oma otsuseid kuidagi õigustama.

KARL-EDUARD SALUMÄE
Sakala 433 0048

Jättes sel-lised juh-tumid a priori kajasta-mata, ula-taksid aja-kirjani-kud vea teinud meediku-tele näh-tamatuks tegeva keebi.

Kuidas lahendada näljahäda?

16. OKTOOBRIIL tähistas maa-ilm rahvusvahelist toidupäeva ning selle puhul ilmus ühine-nud rahvaste organisatsiooni (ÜRO) toidu- ja põllumajandus-organisatsiooni (FAO) iga-aasta-ne toidujulgeoleku raport. Sel-lest selgub, et globaalne nälja-häda näitab taandumise märke, kuid probleeme on toidu kvali-teedi ja toitainete tasakaaluga.

2015. aastaks peab nälja käes kannatavate inimeste osa maailma rahvastikus rahvusva-heliselt kokkulepitud arengu-eesmärkide kohaselt vähene-ma 1990.—1992. aasta 24 prot-sendilt 12 protsendile. Rapo-rtist selgub, et suurte pingutus-te korral on eesmärk teostatav, sest praeguseks on jõutud um-bes 14 protsendini, kusjuures 38 arenguriiki on soovitud olu-korra juba saavutanud.

Nälga kannatavate inimes-te koguarvu langus pole siiski olnud sedavõrd suur — 1 mil-jardilt 842 miljonile 2013. aas-ta lõpuks —, et annaks põhjust rõõmustada. Siin tuleb vaada-ta eelkõige rahvastiku kiiret kasvu probleemsemates piir-kondades, eriti Sahara-aluses Aafrikas. Olukord Aasias on sa-mas tunduvalt paranenud.

PEAMISED EDU võtmed on põl-lumajanduses saagikuse suu-rendamine, elanikkonna vae-sema osa toetamine sotsiaal-programmide kaudu, investee-rimiskliima parandamine, tur-gude toetamine ja toidukadu-de piiramine. Edu eeldab aga riikide stabiilset poliitilist olu-korda. Äärmiselt oluline roll näljahäda vähendamisel on ka välismaal töötavate inimeste kodumaale saadetaval rahal, mille maht ületab nüüdseks kolmekordselt ametlikku arenguabi ja võimaldab väiketoot-misse vajalikke investeeringuid teha.

Probleemid erinevad piir-konniti, aga sagedasemad on konfliktid ja sõjad, sõltuvus toi-du impordist, monokultuurne eksport, kehv infrastruktuur ja turu puudumine olukorras, kus põllumajandus tugineb väike-tootjatele, kes toodavad valda-valt oma majapidamise tar-beks. Samas on maailmaturu toidutoorme hinnakõikumiste ülekanne kohalikele tarbija-hindadele üllatavalt tagasi-hoidlik. See tähendab, et nii probleemid kui ka lahendused on sageli pigem lokaalsed.

Suurt tähelepanu tuleb pöörata kliimariiskidele (orkaa-

SIIM TIIDEMANN

Eesti esindaja ÜRO toidu- ja põllumajandusorganisatsiooni juures

MARKO SAARM

nid, vihmad, põuad), mis sea-vad tihti ohtu aastatepikkuse töö näljahäda vähendamisel. Keskendumata peab eelkõige loodusressursside jätkusuutli-kule kasutamisele.

TERVIKUNA ON viimaste aasta-kümnetega maailmas parane-nud nii toidu füüsiline kui ma-janduslik kättesaadavus. Neist esimene on seotud tootmise kogumahu ning turu ja infrast-ruktuuriga, teine aga üldise vaesuse vähendamisega.

Päevas tarbitavate kaloreite hulga kõrval on vähemalt sama olulised toidu kvaliteet ning mikro- ja makrokomponentide tasakaal. Viimati nimetatud puu-dumisele viitab näiteks kangu-nud kasvuga laste osa paljudes piirkondades, eriti Aafrikas.

Arengumaade tarbimisest moodustavad teravili ning mit-mesugused juur- ja mugulköö-giviljad umbes 60 protsenti. Nende osa majanduskoostöös ja arengu organisatsiooni (OECD) riikide toidulaul küünib um-bes kolmandikuni. See tähen-dab, et toidu mitmekesisus eri-neb väga suurel määral.

Eesti on FAO uuringutes paigutatud riikide hulka, kus on probleeme mikrotoitainete piisava tarbimisega. Enamik Euroopast kannatab lisaks ka ülekaalulisuse käes.

Üleilmse toidupäeva see-kordseks teemaks valiti jät-

”**Nii prob-leemid kui ka lahen-dused on sageli pigem lokaalsed.**

kusuutlikud toidusüsteemid. See on püie tagada toidu toot-mine nii, et kogu inimekonnale oleks tagatud piisav ja mitme-külgne toiduvaru ning ressurs-se kasutataks nii, et ka tuleva-se põlvde saaksid söönuks. FAO roll on tagada kõiki osali-si hõlmav diskussioon, analüü-sida olukorda ning anda soovi-tusi ja juhiseid selliste süsteemide poole püüdllemisel. Et mõistlike lähenemiste kasuta-miseks globaalset sunnimeh-hanismi ei ole, langeb aga vas-tutus tulemuste eest endiselt riikide endi õlule.

(Kirjutis pärineb põllumajan-dusministeeriumi ajaveebist Maablogi.)

TSITAADID

«Pole põhjust arvata, et Eesti ja Venemaa keeruli-sed suhted piirileppe sõl-mimisest kuigivõrd muu-tuvad. Naabrite vahele jäävad tüliõunaks endiselt erinevad käsitlused aja-loost, venekeelne kogu-kond, suhted NATO ja Eu-roopa Liiduga ning palju muudki.»

Postimehe juhtkiri (Postimees, 17. oktoober)

«Savisaar on kukkumisele lähedal.»

Reformierakonna Tallinna linna-pea kandidaat Valdo Randpere (ERR, 17. oktoober)

«Avaliku sektori keskmii-ne palgatõus järgmisel aastal saab olema 5,1 prot-senti ning on keeruline leida häid põhjusi, miks peaks kõrgemate riigijuh-tide palk sellest rohkem kasvama.»

Õhtulehe juhtkiri (Õhtuleht, 17. oktoober)

«Kuigi minevikus on ka Reformierakond ja IRL (eelkõige Res Publica) venekeelset valijat püü-dnud ning osaliselt isegi õnnestunud, siis praegu-seks on mõlemad täieli-kult out, natsitempel ot-saes ja polegi nagu mi-dagi teha.»

Ajakirjanik Mikkl Salu (Postimees, 17. oktoober)

«Enamik omavalitsusi ei suuda tegeleda ettevõtluse ega tööturu arendamisega, puuduvad professionaal-sed juristid, haridusspet-sialistid jne. Ehk siis kat-mata on paljud tuumik-funktsioonid, mida tänane tegevus- ja õiguskesk-kond omavalitsustelt eeldab.»

Tallinna ülikooli riigiteaduste instituudi avaliku halduse lektor Kersten Kattai (ERR, 17. oktoober)

«Tallinna linnas räägitak-se korruptsioonist, aga kui laiemalt ringi vaadata, siis kus seda ei ole.»

Sotsioloog Andrus Saar (Maaleht, 17. oktoober)

«Tundub, et riigikogu liik-mete kandideerimise vas-tane agitatsioon aktiivse kampaania vältel pole mi-dagi muud kui populistlik ja negatiivne valimisliitu-de kampaania.»

Võrdleva poliitika magister ning välisministri nõunik Priit Kallakas (Postimees, 17. oktoober)

PRÄÄNIK

Sclerosis multiplex'i ühing sai Soomest suure hulga invaabi-vahendeid.

PIITS

Jämejala ristmikul põles eile keset päeva valgustus.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

20

Swedbanki eraisikute rahaasjade teabekeskuse arvutuste kohaselt võib nädalane haiguslehel viibimine viia rahakotist kuni 20 protsenti kuisest sissetulekust.

Eelhääletusel suurt tunglemist ei olnud

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Kohalike volikogude valimiste eelhääletamine osutus Viljandimaal võrreldes nelja aasta tagusega loiumaks. Samas pole teada, kui paljud siinsed hääleõiguslikud elanikud valisid internetis.

Vabariigi valimiskomisjoni andmetel osales kolmapäeval kell 20 lukku pandud eelhääletusel 11,54 protsenti Viljandimaal valijatest.

See on teiste piirkondade kõrval keskpärane või pigem kehv tulemus. Kõige agaramalt käisid samal ajal valimiskastide juures Jõgevamaa kodanikud — seal arvutati osalusprotsendiks 15,67.

Viljandimaalastest ükskõiksemalt suhtusid eelhääletusse inimesed kuues maakonnas: Harju-, Ida-Viru-, Pärnu-, Rapla-, Saare- ning Tartumaal.

Kogu Eesti peale kokku kujunes eelhääletuse protsendiks 24,36. Sellesse on kätetud ka e-hääletuse tulemused, mille jagunemine maakonniti tehakse avalikuks alles pärast valimistulemuste avalikustamist eeloleva pühapäeva hilisõhtul.

Maakonna valimiskomisjoni juht maasekretär Külli Kütt leidis, et siinne eelhääletuse protsent üllatust ei pakkunud. «Kui näitaja kõigub eri valimistel protsendi või pooletise võrra, on see igati ootuspärane. Igal juhul ei näe ma praegu põhjust väita, et eelhääletamine on populaarsust kaotamas, sest suurusjärk on ikkagi sama mis eelmisel korral. Pealegi oli e-hääletamine üle riigi aktiivsem kui kunagi varem ja võib eeldada, et ka viljandimaalased andsid sellesse oma panuse,» arutles ta.

Viljandimaal valimiskomisjonide töö on seni läinud ladusalt ning ametlike proteste pole nende tegevuse kohta esitatud. On olnud vaid paar pisemat sorti segadust. Nii näiteks ei uskunud üks eestkostja õigusega inimene valimiskomisjoni töötajate väidet, et tal pole õigust oma hoolatuse eest hääletada. Ühel teisel inimesel jäi aga hääletamata seetõttu, et tal polnud esitada isikut tõendavat dokumenti, vaid kiri, mis kinnitab, et tema ID-kaart on pikendamisel.

Kohalike valimiste põhipäev on eelolev pühapäev, mil kõik jaoskonnad on avatud kella 9–20. Valimiste läbiviimisega on Viljandimaal hõivatud 243 inimest.

Tartu kiirabi on raskemate õnnetuste puhul Viljandimaale kutsutud ka seni. Näiteks hiljuti Tartu ja Viljandi vahelisel maanteel juhtunud õnnetuse puhul tuli appi ka tartlaste brigaad.

MARKO SAARM

PERSONAL

Tartu kiirabi ei võta viljandlaste töölepinguid üle

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Tuleva aasta algul hakkab Viljandimaad teenindama Tartu kiirabi. Viljandi haigla soov anda koos ettevõttega muutmatal kujul üle ka personali töölepingud, ei leidnud Tartus aktsepteerimist.

Viljandi kiirabi töötajad, kes teadsid, et neile makstakse koondamisraha, said mõni aeg tagasi uut infot, et töölepingud lähevad siiski muutmatal kujul üle ja raha neile ei maksta.

Tartu kiirabi juhatuse esimees Ago Kõrgvee ütles selle peale, et niisugust asja plaanis

ei ole ja tööle võetakse need inimesed, kes on selleks avalduse esitanud.

Viljandi haigla juhatuse esimees Priit Tampere, kes pidas sel teemal üleeile läbirääkimisi, ütles, et Tartu kiirabile tehakse ametlikult üleandmis-pakkumine, aga ilmselt tuleb siiski koondamine.

«Ühelt poolt on nii aus nendele inimestele, kes on aastaid seda tööd teinud — ütleme neile korralikult aitäh ja head aega. Teiselt poolt on see siiski sada tuhat eurot, mis meil leida tuleb,» rääkis Tampere.

Viljandi kiirabi töötajaid on murelikuks teinud ka üks hoiatus. Nimelt saadeti neile kiri, milles pakuti tööd Viljandi haigla osakondades. Inimesed kinnitavad, et suuliselt olevat lisandunud juhtkonna ähvardus: kui mõni kiirabi ka-

suks valiku langetanud inimene natukese aja pärast siiski ümber mõtleb ja soovib töötada haiglas, ei ole tal vähemalt poole aasta jooksul sealt kohta loota.

Selle peale ütles Priit Tampere, et niisugust seisukohta haigla juhtidel küll ei ole.

«Võib-olla me mõnda inimest tööpoolest enda juurde tööle ei taha, aga see ei ole reegel. Kõik sõltub inimestest ja konkreetsetest kokkulepetest,» lausub ta.

Viljandi kiirabis töötab ligi kuuskümmend inimest, kündenendik neist on avaldanud soovi edaspidi töötada haiglas.

Tartu kiirabi hakkab Viljandi- ja Järvamaal patsiente teenindama alates jaanuarist. Selleks ajaks peavad nad leidma töötajad, tööruumid ning vajalikud sõidukid.

Sõbrad töid abivahendeid

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Soome Porvoo linna *sclerosis multiplex*i ühendus tegi sõprusühingule Viljandis annetuse, mis on üks suuremaid selle ajaloos.

Viljandi *sclerosis multiplex*i ühenduse juhatuse liige Peep Papagoi sõnas, et kuna Viljandi ja Porvoo on sõpruslinnad, ulatub vastastikune koostöö aastakümnete taha. Porvoo ühing on Soomes ainuke, kel on Eestis sõprusühing.

«Ühel aastal käime meie Soomes ning järgmisel tulevad nemad siia, nagu ka nüüd,» lausub Papagoi.

Sel korral tuli bussiga Viljandisse kaheksa ühingu liiget ning kaasa oli neil annetuseks toodud hulk ratas- tega käimisraame, tugikeppe ja muid tarvikuid. «Nüüd peaks abivahendeid meil olema piisavalt ja saame neid pakkuda ka teisele,» ütles Papagoi.

Porvoo *sclerosis multiplex*i ühenduse president Maija Aatelo meenutas kahe aasta tagust käiku, mil Viljandisse toodi vaid üks käimisraam, ning lausub, et nii palju abivahendeid kui sel korral, pole nad varem siinsele ühingule annetanud.

«Kasutasime võimalust, sest nägime, et selleks on vajadus,» ütles Aatelo ning lisas, et Eestis on seda sorti vahendid väga kallid. Nüüd on Viljandi ühendusel 20 keppi, kolm ratastooli, 12 käimisraami, invapott ja mitu pesemistooli.

Küsimusele, kust annetatud tooted pärinevad, vastas president, et enamasti on need Porvoo vanadekodudest, puuetega inimeste ühendusest ning teistest tervishoiuasutustest.

Sclerosis multiplex ehk polüskleroos on kesknärvisüsteemi haigus, mille korral kahjustub närvirakkude ümber olev müeliinikiht ning häirub närviimpulsside koordineeritud levimine. Tavaliselt jääb haigestunute vanus 20. ja 40. eluaasta vahele, kuid noorimad haigestunud on 13-14-aastased.

Teisipäeva pärastlõunal laadisid Porvoo *sclerosis multiplex*i ühingu liikmed Viljandimaal puuetega inimeste nõukoju juures bussist maha Viljandi sõprusühingule annetatud abivahendid. See on üks suuremaid annetusi nii kinkijatele kui saajatele.

ELMO RIIG

Uuringubuss on Viljandis

25. oktoobrini on Viljandi tervisekeskuse hoovis Turu tänav 8/10 vähiliidu mammograafiabuss.

Eestis käivitus üleriigiline rinnavähi sõeluuringu projekt 2002. aastal. Uuringu osalemine annab võimaluse avastada rinnavähk juba varases staadiumis.

Eesti haigekassa ja sihtasutuse Vähi Sõeluuringud koostööna kutsutakse tänavu rinnavähi sõeluuringule ligi

60 000 Eesti naist vanuses 50–62 aastat.

Nimelise kutse saavad 1953., 1954., 1955., 1957., 1959., 1961. ja 1963. aastal sündinud ravikindlustatud naised. Neile saadetakse koju nimelised kutsed, kuid kutsed ei pea ära ootama.

Kui naine kuulub kutsutavate sihtrühma ja tal on kehtiv ravikindlustus, võib ta ka kohe uuringule registreeruda. (Sakala)

Viljandi Jäähalli juhatuse liige Aivar Talvet ütleb, et hea külma ilma korral saab uisuplats uksed avada juba novembri lõpul.

ELMO RIIG

UISUTAMINE

Jääväljak ootab külma ilma

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotah@ajaleht.ee

Viljandi jääväljaku omanikud alustasid sel nädalal ettevalmistusi, et külma tulekuks uisuhooaeg käima lükata.

Sihtasutuse Viljandi Jäähall juhatuse liige, aktsiaseltsi Toom Tekstiil finantsjuht Aivar Talvet tõdes, et väga palju sõltub ilmast, kuid nagu varem, nii loodetakse ka tänava anda avapauk novembri lõpul või detsembri algul.

«Hea oleks alustada, kui õhutemperatuur alaneb nullini. Miinuskraadidega on muidugi kõige parem,» tõdes ta. «Looduslikust külmumisest on meile palju abi. Juba viie soojakraadiga läheks uisujää tegemine ja jääplatsi hoidmine kulukaks.»

Teisipäeva õhtul käidi kevadest saadik tühjana seisnud väljakut ja selle ümbrust korastamas, kohale on juba toodud soojakud.

Kulud, tulud ja trahv

Nagu Aivar Talvet ütles, kulub sihtasutusel jääväljaku heaks aastast keskmiselt 65 000–70 000 eurot. See summa on olnud ka väiksem ja suurem, näiteks peab soojal talvel maksma rohkem elektrikulu eest, et kunstlikult jääd toota.

Lepingu järgi võimaldab jäähall linnal väljakut kasutada aastast 360 tundi, mille eest linn tasub algaval hooajal 38 348 eurot. Raad on selle aja andnud koolilastele uisutundideks.

Kõige suurem oli linna panus 2009. aastal, mil ta toetas sihtasutust 62 600 euroga. Sellest 44 700 eurot oli iga-aastane toetus ning 17 900 eurot ühe-kordne abi elektrivõrguga liitumiseks.

Talvet nentis, et eelmisel aastal oleks sihtasutus Viljandi Jäähall esimest korda kasumisse jõudnud, kuid paraku vähendas linn üle-eelmise aastaga võrreldes oma panust 6000 euro võrra ning määras 6000 eurot trahvi.

Kui omal ajal toonase sihtasutuse Viljandi Jäakeskus eestvedamisel pangalaenu ehitust alustati, lepiti linnaga kokku, et 2011. aasta novembriks saab väljakust kinnine jäähall, mis töötab aasta läbi.

Talihoogaegadel avatud jääväljak valmis Männimäele 2006. aasta detsembris. Selle rajamine läks maksma umbes kümme miljonit krooni ehk peaaegu 640 000 eurot.

Paraku jäi asutus võlgadesse ning väljaku koos võlgadega üle võtnud sihtasutus Viljandi

Jäähall esitas nimetatud tähtsustatult lähenedes linnale taotluse lükata väljaku kinniseks ehitamise tähtaeg 2016. aasta 1. novembrile. Linnavalitsus vaagis ettepanekut, kuid otsustas siis kokkuleppe rikkumise eest määrata trahvi.

Tulevik ja lisaraha

Küsimusele, kas ja millal saab Viljandi jääväljak aasta ringi töötavaks jäähalliks, ei osanud Aivar Talvet vastata. Kui leitakse vajalik summa, kulub tööks tema hinnangul poolteist kuni kaks aastat.

Ta märkis, et asja saab teoks teha vaid kõrvalise toetuse abiga, sest omanikel endil pole võimalik selle heaks panustada. Sihtasutuse taga on aktsiaselts Toom Tekstiil ja väljaku ehitanud osühing Suja Ehitus.

Nagu Talvet nentis, on sihtasutus küsinud jäähalli rajamiseks kolm korda toetust euroliidu programmidest, kuid saanud iga kord äraütleva vas-

tuse. Sellest hoolimata on tema kinnitusele kavas sama teed jätkata. Järgmisel aastal avanevad uued rahataotluse meetmed.

Talvet kinnitas, et vanalt sihtasutusele üle tulnud võlad on tasutud, kuid jääväljaku ehitanud Suja Ehitus pidi alla neelama oma kahju, jäädes ilma ligi 96 000 eurost.

Pärast seda, kui jääväljak seitsme aastat tagasi Männimäel valmis, hindasid asjaosalised eri aegadel, et teine etapp ehk halli rajamine läheb maksma 20–30 miljonit krooni ehk 1,28–1,92 miljonit eurot. Majanduslike olude muutudes langetati hinnaprognosi 0,64 miljoni euroni.

Talvet ei soovinud enam spekuleerida, mis võiks olla maksumus käesolevas majanduskeskkonnas.

Konkurent Tartu plaan

Kui kõik ükskord ikkagi hästi läheb ning Viljandi saab aasta läbi töötava jäähalli, loodavad omanikud, et see meelitab uisutajaid kohale ka kaugemalt.

Asja selgus, et vähemasti Tartu poolelt uisurahvas Viljandisse ilmselt käima ei hakka, sest lisaks Tartu Lõunakeskuses tegutsevale jääväljakule saab heade mõtete linn veel teiseigi aasta läbi töötava uisuplatsi.

Eelmisel nädalal sõlmisid Tartu linnavalitsus ja osühing Lõuna Jää ühise tegevuskava, mille kohaselt peaks 2016. aastaks valmima Tartus uus jäähall. Tartu linnapea Urmas Kruuse sõnul on senine koos-

UISUTAJAD

Viljandi jääväljak peab uisutajate üle arvet külastuskordade põhjal.

- Kõige rohkem ehk 12 000 külaskäiku läks kirja hooajal 2007/2008, kõige vähem ehk 5800 uisutamiskorda 2010/2011.

Allikas: SA Viljandi Jäähall

töö Lõuna Jäaga olnud hea, kuid olemasolevad võimalused on kitsaks jäänud ning uue liuvälja rajamine mõnda aega päevakorral.

Osühingute Lõunakeskus ja Lõuna Jää juhatuse liige Jaan Lott nentis pressiteate vahendusel, et Lõunakeskuses asub Lõuna-Eesti ainus aasta läbi töötav liuväli ning see on juba pikemat aega olnud hädas kõigi soovijate mahutamiseks.

«Uue jäähalli rajamine on vajalik ettevõtmine ja linna toetus annab lootust, et projektist saab asja,» lisas Lott.

Viljandi Jäähalli juhatuse liige Aivar Talvet märkis, et kuuleb tartlaste plaanidest esimest korda, kuid ta ei pea neid ka suurteks konkurentideks.

«Vaatame Viljandist näiteks Pärnu ja Tallinna poole: jäähalli pole ei Pärnu- ega Järvamaal,» lisas ta. «Usun, et kui Viljandi jääväljak lõpuks aasta ringi töötavaks halliks saab, tullakse meile ka kaugemalt.»

Rongijuhid kardavad tööd kaotada

Eesti raudteedel rongiga sõitjaid vedava Edelaraudtee ametiühingujuhtide teatel jääb järgmisel aastal töötähtaegselt lepingu lõpetada ka ettevõttega ennetähtaegselt lepingu lõpetada.

Majandusministeeriumi avalike suhete nõunik Rasmus Ruuda väitel muutub aga Edelaraudtee ametiühingujuht vaid oma töökoha pärast, sest kõik spetsialistid leiavad ka edaspidi raudteel tööd.

Järgmisest aastast sõitjaid vedama hakkav riigiettevõtte Elron teatas, et on valmis läbi rääkima kõigi Edelaraudtee rongijuhtidega ja kindlasti on tal tuleva aasta alguseks vaja 25 uut rongijuhti.

Elroni müügi- ja turundusjuht Norbert Kaareste hinnangul vajab ettevõtte veel 25 rongijuhti ja 75 klienditeenindajat. (Sakala)

Põles bussiromu

Viljandi päästjatel tuli kolmapäeva õhtul sõita ühte linna romulasse, kus oli süttinud vana buss.

Häirekeskus sai kolmapäeval kell 16.53 teate, et Viljandis Vaksali tänava autolammutustöökojas oli metalli lõiketööstest süttinud vana buss. Päästjad kustutasid põlengu mõne minutiga. Inimesed kannatada ei saanud. (Sakala)

Autor esitleb debüütplaati

Täna õhtul esitleb Viljandi kohvikus Fellin oma debüütplaati Tuuli Velling, kelle saatensambliks teevad kaasa Viljandi muusikud Marti Tärn ja Tõnu Tubli.

Laulja, laululooja ja luuletaja Tuuli Vellingu debüütalbum kannab pealkirja «Kuus ruutmeetrit põrandapinda» ning sellele jõudis viimase kümne aasta loomingu.

Üheksa pala muusika ja sõnade autor on Tuuli Velling, kahe viisi looja on kitarrist Merje Kagu ning tekitid pärinevad eesti luuletajatelt. Muusikaliselt on plaat segu eri stiilidest popist džässini, sekka folgilikke noote ning spoken word'i.

Koos plaadiga ilmub Tuuli Vellingu teine luulekogu «6m2», mille tiraaž on mõeldud kingituseks plaati Hooandja keskkonnas toetanud kultuurihuvilistele. Võrreldes 2010. aastal ilmunud luulekoguga «Täiuslik ja turvaline» on uues raamatus puudutatud rohkem elu Euroopa idaserval, poliitilisi ja kultuurilisi võimalusi, samuti kirjutatud poeetilisel ja kohati humoorikal moel lahti kilde siinsest argielust. (Sakala)

ÜKS KÜSIMUS

Viljandi linn trahvis mullu jääväljaku omanikke, sest nad polnud rajanud lubatud halli. Viljandi abilinnapea Rein Triisa, kas linn hakkab jääväljaku omanikke nüüd igal aastal sedasi karistama?

Ma ei saa öelda ei ega jaa, see on linnavalitsuse otsus. Tänavu pole asja arutatud ning ka sihtasutus Viljandi Jäähall pole uute plaanidega meie poole veel pöördunud. Nii et jään vastuse võlgu. Praegu on väga kõhklev aeg ka — kes midagi otsustab.

ETTEVÕTLUS

Soomlaste toodang reisib Marsile

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Suure-Jaanis ettevõtluskonverentsil esinenud kahe Soome omavalitsuse juhi kinnitust mööda tasub linnal või vallal toetada iga oma territooriumil tegutsevat ettevõtet, ka kõige väiksemat.

Nagu Eestis, on ka Soomes maapiirkonnad elanikest viimastel aastakümnetel aina tühjaks valgunud, kuid Ulvila linnas ja Jokioineni vallas on see protsess viimastel aastatel peatunud. Nad võivad koguni uhkust tunda kõrgtehnoloogiat kasutavate firmade üle: Ulvila robotid lähevad Jaapanisse ning Jokioinenis toodetud radarid ja raadiosaatjad alustavad üsna pea kosmosereisi Marsile.

Nahatööstuse asemel kõrgtehnoloogia

Lääne-Soomes Pori lähistel asuv 13 500 elanikuga Ulvila oli kuulunud IX sajandi lõpust tegutsenud nahavabriku poolest. Kõrgajal oli selles ametis 1200 inimest. See tööstus on tegevuse lõpetanud ja praegu on linnas 40 automaatika oskustebega tegelevat firmat, paljud neist rahvusvahelise haardega.

«Needki robotid, mis liigutavad tootmist Nokia kummitehases, on valminud Ulvilas,» kõneles linnapea Jukka Moilanen.

Tema sõnutsi on linnavalitsus ja ettevõtjad ühiste jõududega püüdnud muuta Ulvilat kõrgtehnoloogiale orienteeritud ettevõtetele ahvatlevaks. «Nüüd, kui see on õnnestunud, on juba lihtsam. Juhul kui kellelgi tekib mõte sellist ettevõtet luua, tuleb ta meelsasti Ulvilasse, sest terendab koostöö teadmiste vahetamises ja eksporditurgude leidmises,» märkis Moilanen.

Radaritehnoloogia kosmoselaevadele

6000 elanikuga Jokioinen asub nii Helsingist, Turust kui Tamperest sajakonna kilomeetri kaugusel Lõuna-Soomes. Vallavanem Jarmo Määttä sõnutsi

Suure-Jaanis rääkisid oma kogemustest (vasakult) Ulvila linnavalitsuse esimees Leena Jokinen-Anttila ja linnapea Jukka Moilanen, Jokioineni vallavanem Jarmo Määttä, Ulvila linnavalikogu esimees Kimmo Vepsa ja Jokioineni vallavalitsuse esimees Antero Suonpää.

ELMO RIIG

on seal tugeval järjel põllumajandus, metalli- ja pleki- ning toiduainetööstus.

Omaette fenomen on tehnoloogiaettevõtte DA-Design. «Muu hulgas tehakse seal raadio- ja radaritehnikat kosmosesse lähetamiseks,» märkis vallavanem.

60 inseneriga firma loodi kümnekond aastat tagasi, et piirkonnas õpetatavad insenerid rakendust leiaksid. Head koostööd tehakse Soome kaitsejõududega, kellele valmistatakse radareid ja raadiosaatjaid.

Jokioinen on ettevõtlust arendades lähtunud naabruses asuva Forssa piirkonna strateegiast, mis seob äritegevuse arendamise keskkonnatehnoloogia ja jäätmevoogude kasutamisega.

«15 aastat tagasi asutasid Forssa piirkonna vallad arenduskeskuse, mis tegeleb alustavate ettevõtete ja firmade nõustamisega. Valdades tegutsevad

ettevõtluskonsultandid,» lausus vallavanem. Arenduskeskuse tegevuseks ja projektide omafinantseeringuteks annavad vallad igal aastal 500 000 eurot.

Nii Moilanen kui Määttä rõhutasid, et mingeid imenippe ei ole, ettevõtjad peavad lihtsalt tundma, et neist hoolitakse ning vajaduse korral aidatakse neil probleeme lahendada. Paberimajandus ja lubade taotlemine peab olema nii kiire ja lihtne kui võimalik. Hea ettevõtluskeskkonna kuulsus levib ja meelitab kohale uusi ettevõtjaid. «Omavalitsused peavad tagama elanikele põhi-teenused ja võimaldama ettevõtjatel soodsalt krunte soetada,» rääkis Moilanen.

Toetavad iga väikest ettevõtet

Jokioineni vald on turgutanud ettevõtlust veel sel kombel, et on olnud ja korda teinud mitu

vana hoonet, teiste seas suure mõisaage lauda, kus ettevõtjatel on võimalik äripinda rentida või osta.

Jarmo Määttä ja Jukka Moilanen ütlesid, et nad ärgitavad elanikke, iseäranis noori ettevõtlusega tegelema. Samuti püüavad nad olla kursis ja toetada iga ettevõtet, olgu see väike pagaritöökoda, juuksurialong, kingaparandus või mastaapne tööstus. Tihti kasvavad suured ettevõtted välja väikestest. Vald peab nende sõnutsi toetama kõiki võrdselt ega tohi konkurentsi sekkuda.

Nii Ulvilas kui Jokioinenis tegutseb ettevõtluse töörühm, milles omavalitsuste juhid ja ettevõtjad koos probleeme arutavad. Inseneride leidmiseks tehakse tihedat koostööd piirkonnas tegutsevate kutse- ja kõrgkoolidega.

Põhjanaanabrite omavalitsusjuhid rõhutasid järjepidevuse ja usaldusväärsuse tähtsust: et-

KOMMENTAAR

TÕNU
AAVASALU,
Suure-Jaani
vallavanem

Ulvilas koordineerib ettevõtluspoliitikat töörühm, mis on samal ajal ettevõtjate ja linna juhtkonna vaheliseks sil-laks. Tänu sellele hoitakse

silm peal igal linna ettevõtetel ning vajaduse korral abistatakse neid.

Suure-Jaani vallas oleme kaks aastat teinud koostööd turisminduse töörühmas ning asja tehti algust põllumajanduse ja ehituse töörühmaga. Tulevikus tuleks meilgi valitsuse ja volikogu tasandil luubi alla võtta kõik ettevõtted. Individuaalne lähenemine on väga tähtis ja soomlastelt on selles palju õppida. Usun, et liigume õiges suunas.

tevõtjatel peab olema tuleviku suhtes kindlus. Selles, et nad paiknevad Helsingist võrdlemisi kaugel, on nende silmis ka eeliseid, näiteks rahulik elukeskkond ja ostjale soodsa hinnaga kinnisvara. Korraliku maja saab Ulvilast sama summaga, mis tuleb Helsingis välja käia kolmetoalise korteri eest.

Ka ettevõtted saavad krunte märksa odavamalt. Taristu rajavad neile omavalitsused.

Samas on asukoht ettevõtjatele logistiliselt üsna soodne: Ulvila lähedal on Pori sadam, lennuväli, raudtee ning suured riigimaanteed ning Jokioinen asub suurte maanteede ristumiskohas.

Elektrooniline haigusleht haarab järjest rohkem kasutajaid

KETLIN BELJAEV
ketlin.beljaev@ajaleht.ee

Viimasel ajal on Eestis hüppeliselt kasvanud nende ettevõtete arv, kes on kasutusele võtnud elektroonilise töövõimetuslehe. Ka kaks Viljandi asutust on käe valgeks saanud.

Haigekassa e-teenus muudab töövõimetushüvitise saamiseks vajaliku asjaajamise paberivabaks. Tööandjatele tähendab see posti- ja ajakulu kokkuhoidu, töötajatele aga senisest kiiremat haigushüvitise laekumist.

Kui kõnealuse teenusega liitus haigekassa andmetel aasta algul umbes 20 ettevõtet kuus, siis viimase paari kuuga on lisandunud 400 uut kasutajat. Praegu esitab haiguslehti veebikeskkonnas 800 tööandjat. Septembrikuus laekus haigekassale saadetud töövõimetuslehtedest interneti kaudu kaheksa protsenti.

Väike vaev

Haigekassa klienditeeninduse osakonna juhataja Lii Pärk pakkus, et suure huvi taga võib olla tööandjate soov muuta asjaajamine senisest tunduvalt lihtsamaks.

Huvi selle vastu, et haigus-

lehti ei peaks enam käsitsi täitma ja postkasti pistma, tekkis ka aktsiaseltsi Galvi-Linda pearaamatupidajal Maire Umblel. Tema leidis teenuse kohta infot augustis portaalist raamatupidaja.ee. Oktoobri algusest on Umbleja töövõimetuslehti haigekassale saatnud juba elektrooniliselt.

Galvi-Linda 107 töötajast on pearaamatupidaja sõnul suur osa naised, kes vajavad ehk keskmisest sagedamini haiguslehte, et näiteks lastega koju jääda.

«Töötaja toob haiguslehe, mina pean sisse trükkima ainult tema isikukoodi ja palgsumma,» kirjeldas Umbleja praegust toimingut, mis on va-

rasema paberimäärimisega võrreldes hõlpsam. Lühikese kasutamiskogemuse põhjal on Umbleja sellega igati rahul.

Töötaja ainuke kohustus on teatada haigekassale sellest, kui ta pangakonto number muutub.

Tänapäevasem

Teine Viljandi ettevõtte, kes haiguslehti elektrooniliselt edastab, on pagari- ja kondiitritööstuse tooraineid müüv osahing Vilmix. Pearaamatupidaja Ülle Alliku sõnul otsustas ettevõtte teenust kasutama hakata kohe, kui see võimalikuks sai. «Töövõimetuslehtede postiga edastamine tundus väga iganenud,» märkis ta.

SEADUS

Teenus muutub kohustuslikuks rohkem kui aasta pärast.

- 2014. aastast muutub liitumine elektroonilise töövõimetuslehe teenusega lepinguvabaks — sellest saab tööandjale seadusest tulenev õigus.
- 2015. aastast on töövõimetuslehtede elektroonne esitamine tööandjale kohustuslik.
- Töövõimetuslehtede täielik digitaliseerimine muudab lihtsamaks ka raviasutuste töö, sest nad ei pea tulevikus enam töövõimetuslehti välja trükkima.

Allikas: haigekassa

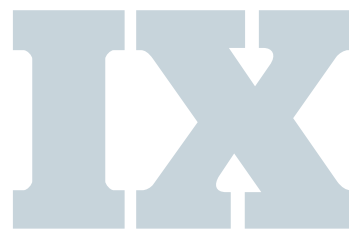
Ka paberil esitamisega polnud Ülle Alliku sõnul raskusi, kuid haiguslehtede haigekas-

sasse jõudmine võttis varem kauem aega ja oli töömahukam.

TEEMAD

Toimetaja MADIS JÄRVEKÜLG, 433 0084, madis.jarvekylg@ajaleht.ee

Homme kell 20 on ETV eetris teine osa sarjast «Üheksandikud». See jälgib Tallinna Kuristiku gümnaasiumi suhteliselt madala õppepõlvkonnaga IX-b klassi õpilasi, kes said aastaks viies aines uued õpetajad.

AMETIÜHING

Kaja Land: riiklikult ei ole tähtis, et sa varem pingutanud oled

MADIS JÄRVEKÜLG
madis.jarvekylg@ajaleht.ee

Viljandimaa haridustöötajate liidu esimees Kaja Land nendib, et uue põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega haridusastutuste direktoritele antud suurem vastutus on juba õpetajatele peavalu põhjustanud ning riiklikult tagatud miinimumpalk ei taha kõigi õpetajateni jõuda.

Kaja Land, kui suur osa Viljandimaa haridustöötajatest teie juhitud liitu kuulub? Viljandimaa haridustöötajate liitu ehk VHL-i kuulub kooliõpetajatest veidi üle viiekümne ja lasteaiaõpetajatest veidi alla viiekümne protsendi ehk ilustatult öeldes: pooled haridustöötajad kuuluvad ja ülejäänud mitte.

Viimase streigi järel Viljandis kohalike omavalitsuste eestseisusega koostöös ja lasteaiaõpetajate palkade üle diskuteerides avaldas Kolga-Jaani vallavanem Kalevi Kaur arvamust, et kui lasteaednikest on meie liidu liikmeid vähem

kui viiskümmend protsenti, ei ole esinduskvooti piisavalt, et nende nimel rääkida. Hea, et meid siiski ära kuulati.

Millised uue põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse punktid teile enim muret valmistasid?

Muretsema paneb, et kaotati kontakttundide (klassikaline koolitund — toimetust) piirmäär, mis seni oli põhikoolis 18–24, gümnaasiumis 18–22 ja lasteaedades kuni 30. Kindlasti ka see, et edaspidi ei lähtuta riiklikult kindlustatud töötasu suurendades professionaalsest arengust. Seni oli atesteerimise süsteem, mis oli õpetajale tasuta: kui said kõrgema järgu, oli kindlustatud ka suurem tasu. Nüüd asendatakse see kutsete süsteemiga, mis pole veel lõplikult välja töötatud.

Kõige näotum on uues redaktsioonis aga kõrgemate ametijärgudega õpetajatele träasandamine. Riiklikult ei ole tähtis, et sa varem pingutanud oled, ning kui direktor on sama meelt, saavad esimest aastat töötav ja 20-aastase staažiga metoodik ühepalju palka.

Klassijuhatamise tasu üldtöötasu hulka arvestamine on põhjustanud õpetajaskonna suurt rahulolematust. Kas klassijuhatamine ja näiteks ühe

spordivõistluse või mingi ürituse korraldamine on palganumbrites samaväärsed, jääb direktori otsustada.

Kuidas suhtute sellesse, et uue seaduse järgi on kooli-juhtidele antud suuremad õigused?

Ühelt poolt ma saan aru, et inimeste töökoormuse, lisaülesannete mahu ja sellest lähtuva palga suuruse üle on kohapeal otsustada kõige objektiivsem. Teiselt poolt kätkeb see riski, et otsustavaks võib saada direktori isiklik läbisaamine töötajaga või hoopis õpetaja sõnakus ja valmidus enda eest seista.

Kui ma ühes eravestluses Kalle Küttisega selle subjektiivsuse ja kätemaksu faktori võimaluse välja tõin, ütles ta endale omase otsekohesusega: lollid juhid tuleb siis lahti lasta. Kui aga juhtide vallandamiseni jõutakse, on suur kahju juba tehtud.

Viimasel üleriigilisel usaldusisikute koolitusel tõstsid paljud lasteaedade esindajad üles probleemi, kuidas nende direktorid on tõlgendanud valitsuse määrust haridustöötajate tööaja kohta pealt. Midagi pole muutunud: lasteaiaõpetajal on ikka 35-tunnine üldtöötusaeg. Aga millegipärast on mõ-

Kaks aastat tagasi asus ligi 40 õpetajat Kaja Landi eestvõttel Viljandi maavalitsuse eest Toompea poole teele kõrgemat palka küsima.

ELMO RIIG

ni lasteaiaidirektor leidnud, et õpetajad peavad nüüd kõik tunnid laste juures olema.

39

Septembris aset leidnud haridustöötajate liidu kruisikoolitusel Stockholmis oli Viljandimaa 39-liikmeline esindus suurem kui ühelgi teisel maakonnal.

Huvitav, et samas määruuses ei ole koolidirektorid veel õpetajate üldtöötaja tunnikoormusena käsitletud. Määrusest jäeti välja kasvatus- ja haridustöötajate arv norm. Tõlgendus missugune! Nii koolis kui ka lasteaias on direktori vastutus enneolematutesse kõrgustesse tõstetud, kuid järelevalve kord otsest otstarbekuse ja õigluse üle puudub.

Seadus on vastu võetud, aga rahaline tugisüsteem ei ole seniajani paigas ega saa sel-

geks enne valimisi. Kui kindlaks peate niisuguses olukorras lubadusi?

Väikses kaoses meie hariduselu praegu muidugi on. Igasugune uuendus tekitab kõikides osalistes pingeid ja sõõb närve. Seda enam oleks vaja, et me ühes asutuses ühte hoiaksime ja reeglid kokku lepiksime. Nii saaksime kõik rahulolevana edasi töötada.

Elu on näidanud, et miski pole kindel enne, kui raha on töötaja arvele laekunud. Ministeeriumi lubadus on siiski, et raha ei vähene, vaid suureneb. Kui palju ja kuidas seda jagatakse — eks näis. Loodetavasti kinnitatakse rahajagamise alused võimalikult kiiresti ja kohalikud omavalitsused saavad oma eelarvetega tegelema hakata.

Kas haridustöötajate liidu esindajad said muudatuste arutamisel kaasa rääkida?

Haridustöötajate liidu esindajad on tõesti saanud kaasa rääkida ja nad on teinud ka suurt tööd. Vaatake kas või liidu koduleheküljelt ettepanekuid.

Meil on aga käibel fraas «uus kaasamine», mis tähendab seda, et lastakse küll suu puhata rääkida ja piisavalt kirjutada, aga sinna paika see jääb — kusagil pole kirjas, et ettepanekutega peab ka arvestama.

Kas viimasel ajal on juttu olnud, milliseks võib kujuneda õpetajate järgmise aasta palgatõus?

Praeguse rahastamismudeli järgi, mida tahetakse muuta, annab ministeerium kohalikele omavalitsustele iga ametikohta kohta õpetaja riikliku töötasu alammäära pluss 20 protsenti. Seega on tänava miinimum 715 pluss 20 protsenti, kokku 860 eurot. Selle raha sisse on arvestatud kogu õpetaja töötasu kuluva raha: klassijuhatamise, uurimistööde juhendamise ja kõige muu eest.

Kahjuks on tulnud kohapealt signaale, et see 860 eurot ei taha kuidagi õpetajate kätte jõuda. Eeldatavasti kogutakse reservi juhaks, kui järgmisel aastal õpilaste arv väheneb, või tõlgendatakse seadust nii, et 18 tunniga klassi ees ei ole võimalik täiskohaga töötada. Kindlasti on veel muidki põhjusi.

Haridustöötajate liidu volikogu on võtnud vastu otsuse, et õpetaja töötasu alammäär

peab olema vähemalt Eesti vabariigi keskmine palk pluss 20 protsenti. Sellest on juhatuse oma tegevuses lähtunud. Suve algul võtsime aluseks meie teadaoleva eelmise aasta keskmise palga ja seadsime selle järgi oma nõudmise 900 eurot.

Praegune haridusminister on deklareerinud, et tema eesmärgid on samad nagu meil. Samas peame tõdema, et selliste väikeste sammudega me soovitud tasemeni ei jõua.

Milline on Viljandimaa haridustöötajate liidu struktuur ja kui tihe on keskmise õpetaja side selle liiduga?

VHL on katusorganisatsioon. Meie juhatuses on seitse liiget ja volikokku kuuluvad kõigi 28 haridusastutuse usaldusisikud. Need valitakse kohapeal töötajate üldkoosolekul.

Praegu baseerub kogu meie tegevus liikmemaksudel: inimesed annavad ühe protsendi oma igakuiselt sissetulekult. Mingit muud raha meil ei ole. Just ametiühingu liikmete toel peetakse läbirääkimisi valitsusega, palgatõusu saavad nautida kõik.

Keskmise õpetaja side liiduga on Viljandimaal tõenäoliselt paremini hoomatav kui mujal maakondades. VHL maksab oma liikmetele töövõimetushetkele viibimise aja kolme esimese päeva eest 19 eurot 20 senti. Me teeme seda juba kolmandat aastat ja oleme rahul, et suudame midagi ka ainult oma liikmetele pakkuda.

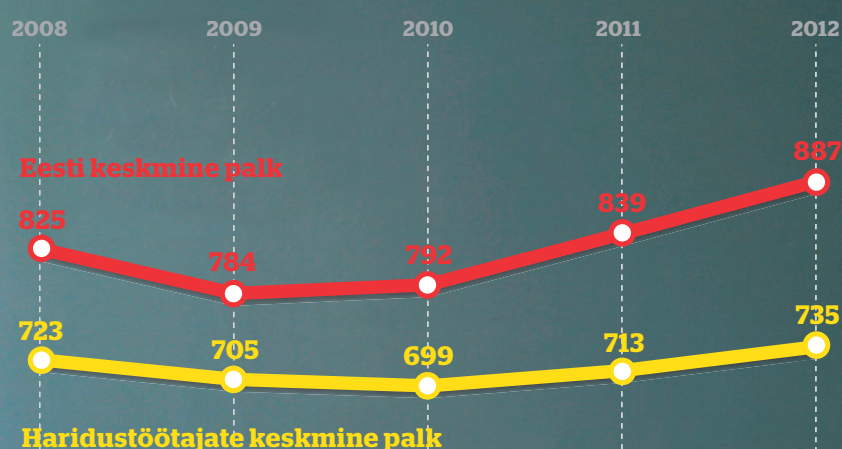
Haigused ei hüüa tulles. Käesoleval aastal oleme sellist toetust välja maksnud juba 108 korda, aga kaks ja pool kuud on alles ees. Muidugi maksame seda liikmemaksudest ja igale sellele väljamaksele lisandub veel tulumaksuna 21 protsenti riigikassasse.

Miks haridustöötajate liit ei kuulu ametiühingute keskliitu?

Keskliitu mittekuulumise otsus tehti juba 1990. aastate algul, kui Põhjamaade eeskujul otsustati valgekraed sinikraedest eraldi ühinguks koondada ning moodustati TALO ehk teenistujate ametiliitude organisatsioon. See koostöö ei toonud loodetud tulemusi ja nii haridustöötajate liit alates 2008. aastast omapäi tegutsema jäi. Aga ära ial ütle ial.

PALK

Viimastel aastatel on haridustöötajate palk Eesti keskmisele palgale alla jäänud.

Allikas: statistikaamet

PROOVISÕIT

Peugeot 308 ilmus uuesti radarile

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Uue 308-ga on Peugeot tagasi populaarses mängus, mis seisneb püüdes kukutada kompaktautoide klassi liidri kohalt Volkswagen Golf.

«Täitsa kena auto,» mõtlesin seda esinduse ukse juures esimest korda elusuures nähes. Tõsi, oma osa mängisid niisuguse arvamuse tekkimises proovisõiduautole alles hiljuti tehases peale lastud punane värv ning tõik, et lähenesin sellele tagantpoolt. Maitse asi muidugi, kuid vähemasti minu meelest on disaineritel just tagumine osa paremini õnnestunud.

Igatahes on teise põlvkonna Peugeot 308 kaua tehtud kaunike. Eelmine 308, mis oli mudeli 307 põhjalik edasiarendus, on müügil olnud juba kuus pikka aastat ning ammu nii-öelda radarilt maas.

Kõneainet pakkuv sõitjateruum

Niisiis: mis on muutunud?

Uus Peugeot 308 on eelkäijaga võrreldes laiem ja suurema telgede vahega, kuid ka lühem, madalam ja kergem. Kapott, esitiivad ja osa vedrustuse komponente on alumiiniumist, pagasiruumi põrand ja tagaluuk aga plastkomposiidist.

Kujustuselt on see eelmiste uudismudelite Peugeot 208 ja 2008-ga selgelt samasse stiili juhitud. Tippmodeli põhivarustusse kuuluvad valgusdiodidega esituled, odavamate versioonide puhul on diodid üksnes päevasõidutulede režiimi jaoks.

Sõitjateruumis on nii mõndagi mainimisväärt. Esiteks: jah, ka 308 juhikohalt leiab eest 208-st ja 2008-st tuttava väikese rooliratta ning tuuleklaasi juurde viidud näidikuploki, mida saab jälgida üle rooli, mitte selle vahelt. 308-s ei jää aga rooliratas vähemalt keskmisest pikema juhi puhul nädikutele ette ka siis, kui istmepadi on maksimaalselt põranda ligi lastud ja rool kõrgele

tõstetud. Sealjuures on 308 juhiistet võimalik ulatuslikult reguleerida ja mugavat asendit lihtne leida. Siseruumis kasutatud materjalid on samuti korralikud ning üldmulje igati meeldiv.

Kui te ei vali just odavaimas varustusastmes mudelit, leiab armatuurlaua keskelt puutekraani, millelt saab juhtida peaaegu kõiki funktsioone. Omaette klahv on keskkonsoolil üksnes klaasi- ja istmesoojenduse, keskluku, ohutulede ja tuulutusõhu tarvis, lisaks on dubleeriv pöördnupp raadio helitugevuse reguleerimiseks.

Kas 308-s kasutatav puutekraani süsteem ka toimib? Lühidalt öeldes jah ja ei. Menüüdes orienteeruda on lihtne, klahvid on suured ja kõik kuvatakse selgesti loetav, ent iga puudet ekraan ära ei loe ning kuidagi ei pääse ka näpujälgedest. Kõige tülikam on temperatuuri reguleerida, sest selleks tuleb kõigepealt võtta ette õige ekraanipilt ning hakata siis sooja poole kraadi kaupa juurde või maha toksima. Vana hea pöördnupuga saaks sama töö märksa kiiremini ja mugavamalt ära teha.

Tuleb tõdeda, et ees ja taga istujaid koheldakse ebavõrdsest. Kui ees ei saa kitsuse üle kurta ja laiad ukSED avanevad peaaegu 90-kraadise nurga alla, siis ahta jalaruumiga tagaritta pääseb märksa tagasihoidlikumalt paotuvate uste kaudu.

Sitke jõuallikas ja korralik käigukast

Süütevõtit keerates käivad «kellade» hokikepikujulised osutid korra põhjas, pöördeleanduri osuti liigub sealjuures vastupäeva. Kui tegu on 1,6-liitrise bensiinimootoriga nagu proovisõiduauto puhul, jääb see väga tasa käima.

Sõitma hakates saab selgeks, et see mootor pakub mõnusalt sitket ja ühtlast veojõudu. Kaasa aitab leebelt puhuv madalsurveturbo, mille olemasolu ei oskaks teadmatu kahtlustadagi. Mingist pöördearvust peale kamaluga lisanduvast purakast ja muust sääraselt pole lõhnagi. Või noh, nii on see vähemalt siis, kui kilo-

Kujustuselt on Peugeot 308 eelmiste uudismudelite 208 ja 2008-ga selgelt samasse stiili juhitud.

4 × KARL-EDUARD SALUMÄE

vatte on 92. Nimelt saab sama mootorit ka 115-kilovattises seades. Lisaks on valikus 1,2-liitrine kolmesilindriline bensukas ja kahes võimsusastmes pakutav 1,6-liitrine turbodiisel.

Käigukastidest on esialgu saadaval üksnes manuaalsed, millel on mootorist olenevalt viis või kuus käiku. Tulevikus lisandub Jaapani tuntud käigukastitootja Aisin väljatöötatud kuuekäiguline kahe siduriga robotiseeritud käigukast.

Õnneks on Peugeot teinud käsikastide puhul suure hüppe edasi. Kadunud on eelmise mudeli pikkade liikumisteede ja ebamääraste lülituspunktidega agregaat ning selle asemele on asunud täitsa korralik. Siiski: teiselt käigult kolmandale üle minna ei õnnestu kangi diagonaalsi lükates. Et käiguvahetus ei takerduks, tuleb seda nii-öelda nurgelisemalt liigutada.

Käigukang on võrdlemisi pika varrega ja asub mõnusal

kõrgusel. Metallist nupp näeb kena välja, ent kui külmemal ajal mahajahtunud autosse istuda, tundub palja käe all esialgu ebameeldiv.

Peugeot 308 sõidumadused seavad esiplaanile mugavuse. Hoogsamalt kurvi minnes ta uksele maha ei pane, kuid sportlikku hinge tal ei ole.

Linnaliiklusesse ja maanteele kilomeetreid neelama sobib 308 ühtviisi hästi. Väike rooliratas pole ilmselt kõigile meeltnööda, ent ei saa salata, et linnas muudab see manööverdamise hulga hõlpsamaks. Roolivõimendi on kiirustundlik ning väikestel kiirustel võib rooli kas või ühe näpuga keerata. Maanteel muutub see aga parajalt kangeks.

Ahjaa, kui paljudel teistel uutel autodel piiravad paksud ja langed A-piilarid kõvasti väljavaadet, siis 308 puhul seda muret peaaegu pole. Tagurda-des tasub aga ettevaatlik olla, sest kuigi küljepeeglid on kor-

KOKKUVÕTE

Peugeot 308

Sobib, kui soovite autot, mis on Saksa rivaalidega võrreldes elegantsem või lihtsalt pisut teistmoodi.

Ei sobi, kui peate tähtsaks, et tagaistujal oleks küllalt ruumi.

ralikud, on parempoolne pimenurk suur.

Peugeot 308 hind algab madalamalt kui paljudel konkurentidel: 13 990 eurost. Kui aga mitte leppida 1,2-liitrise mootoriga ja valida kolmest varustusastmest odavaima ehk Accessi asemel keskmine ehk Active, mis lisab näiteks valveljed, tagumised elektriaknad ja eesmise käetoed, tuleb välja käia vähemalt 16 890 eurot.

Huvitaval kombel kuuluvad näiteks eesmised udutuled

ja parkimisandurid üksnes kal-leima varustustaseme ehk Allure'i põhipaketti ning ka võtmevaba sisenemist ja käivitust saab üksnes selle varustuse korral juurde tellida. Varustatuse poolest on mitu rivaali Peugeot'ist seega etemad. Ja ka keretüüpe on praegu üks: viiekseline luukpära.

Sellelipoolest on selge, et uus 308 on Volkswagen Golfi tõsiseltvõetav konkurent. Kas tal seda just kukutada õnnestub, on iseasi. Väärt alternatiivi pakub ta aga igal juhul.

Tagaosa on sihvakam kui esiosa.

308 juhikohalt leiab eest väikese rooliratta.

Puutekraanilt on tüütu temperatuuri muuta.

Esmaspäev, 21. oktoober

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Maahommik*
12.40 Olav Maran
13.10 Ilus maa*
13.20 Saladuslik Aafrika, 6/16*
13.50 Jamie Oliveri 30 minuti road*
14.15 Uued trikid*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13 (Eesti 2008)
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Foorum
22.30 Välisilma dokk: Saudi Arabia kevad
23.25 Hercule Poirot*
00.15 Ringvaade*

06.00 Punased roosid, 618*
06.45 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Tuhat ja üks ööd, 100*
10.00 Rosario, 100/107*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5609
11.30 Sajandi armastus, 8/63*
12.50 Kuldvillak*
13.30 Reisile meiega*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid, 619/800
16.00 Küladetektiviid, 146
17.00 Rosario, 101/107
18.00 Tuhat ja üks ööd, 101
19.00 Reporter
20.00 Saladused
20.30 Naabriplika
21.30 Eesti tippmodell 2
22.30 Lõppmäng
23.30 NCIS Los Angeles
00.25 Meedium

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab, 149*
09.00 Kirgide torm, 1744*
10.05 Vaprad ja ilusad, 6585*
10.50 Elu keset linna, 43
11.20 Kodumäng
11.50 Su nägu kõlab tuttavalt*
14.20 Vaprad ja ilusad, 6586
14.50 Seitsmes taevas 2, 7
15.50 Armastus võidab, 150
16.50 Kirgide torm, 1745
17.55 Kätemaksukontor 4, 7
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Võimalik vaid Eestimaal
20.30 Ment 3, 6
21.30 CSI kriminalistid 13, 15
22.30 Mf. Thor
00.35 CSI Miami 10, 19
01.40 Vabaduse hind 1, 1

07.10 Animasarjad.
08.30 Prints ja kerjus, 1/2.
09.40 Maša ja karu. **09.45** Ajakompass.
10.05 Väike maja preerias. **10.50** Ringvaade*. **11.20** Tagatargemad, 2/16.
11.55 Mahemaa, 3/4. **12.20** Siin ja praegu. **15.30** Prints ja kerjus, 1/2*.
16.40 Üheksandikud, 2/12*. **17.10** Väike maja preerias*. **18.00** Animasarjad.
18.30 Lastetuba. **18.45** Animasarjad.
19.20 AK (viipek). **19.30** AK (vk). **20.00** Pealtnägija*. **20.45** Suur jõgi, 1/2. **21.30** AegRuum. **22.20** Teaduspalavik. **22.50** Eesti TOP 7. **23.35** Kuidas ei tohiks elada, 1/6. **00.05** Saddami dünastia, 1/4

06.00 Hommikuraadio. **09.00** Seitsmesed uudised*. **09.30** Kodu keset linna*. **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 12*. **11.00** Mf. Arvutimängurite vennaskond. **13.30** Kodu keset linna. **14.00** Kutsuge Cobra 11 5, 12*. **15.00** Kälimehed 3, 11. **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 18*. **16.30** Kutsuge Cobra 11 5, 13. **17.30** Top Geari taliolümpiamängud*. **18.30** Simpsonid 17, 20*. **19.00** Perepea. **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 19. **20.00** Uus tüdruk 1, 21. **21.00** Kõige naljakamad koduvideod. **21.30** Euroopa jalgpalli Meistrite liiga. **23.45** Perepea*. **00.15** Kummituslinna vangid 1, 9. **01.15** Salatoimikud 9, 10

06.35 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.50** Emmerdale, 35*. **10.20** Küladetektiviid, 31. **11.15** Heartland*. **12.25** Hotell Grand, 17*. **14.00** Kodukokad katsetavad. **14.25** Naistekliinik, 47/132. **15.15** O.C. **16.05** Heartland. **17.00** Ellen. **18.00** Doktor Oz. **19.00** Kodus ja võõrsil, 5610. **19.30** Emmerdale, 36. **20.00** Saladused. **20.35** Mf. Liberty Street. **22.20** Staariminutid. **23.30** Eesti tippmodell täiega, 2/14. **23.00** Raudsed kokad. **00.00** Reporter

06.30 Kalaletung, 6*. **07.00** Reporter+ **08.00** Usu või ära usu!, 34*. **08.30** Spioonitarid*. **09.20** Vangla*. **09.45** Rooli võim*. **10.10** Rannavalve. **13.50** Benny Hill*. **14.25** Hulljulged*. **15.15** Spioonitarid. **16.05** Portreteerija. **17.00** Hulljulged. **17.55** Benny Hill. **18.30** Klikitähed. **19.00** Tuvikesed*. **20.00** Ärapanija. **20.30** Usu või ära usu!, 35. **21.00** Kaks ja pool meest*. **21.30** Kriminaalne Venemaa. **22.35** Z-rühm, 2. **23.30** Conan, 118. **00.20** Kaks ja pool meest. **00.45** Tuvikesed

Teisipäev, 22. oktoober

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Prillitoos (subtiitritega)*
12.55 Osoon (subtiitritega)*
13.25 Foorum*
14.15 Saudi Arabia kevad*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13 (Eesti 2008)
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OPI
22.10 Kodu, 5/16
22.55 Üheksandikud, 2/12*
23.25 Hercule Poirot*
00.15 Ringvaade*

06.00 Punased roosid, 619*
06.45 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Tuhat ja üks ööd, 101*
10.00 Rosario, 101/107*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5610
11.30 Saladused*
12.00 Naabriplika*
13.00 Eesti tippmodell 2*
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid, 620/800
16.00 Küladetektiviid, 147
17.00 Rosario, 102/107
18.00 Tuhat ja üks ööd, 102
19.00 Reporter
20.00 Mis sul viga on?
20.30 Kaks kanget Indias
21.30 Vice – Tapvad piirid
22.10 Krimi
22.40 Nikita
23.40 Mf. Luku taga
01.25 Dexter
02.20 Ekstreemkalapüük

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab, 150*
09.00 Kirgide torm, 1745*
10.05 Vaprad ja ilusad, 6586*
10.50 Elu keset linna, 43
11.25 Kaitseinglid 4, 2
12.25 Ment 3, 6: Paranoid*
13.25 CSI kriminalistid 13, 15*
14.20 Vaprad ja ilusad, 6587
14.50 Seitsmes taevas 2, 9
15.50 Armastus võidab, 151
16.50 Kirgide torm, 1746
17.55 Kätemaksukontor 4, 8
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib
20.30 Suletud uste taga 4, 8
21.30 CSI New York 9, 7
22.30 Mf. Pidurdamatu
00.30 NCIS kriminalistid 7, 1
01.25 Vabaduse hind 1, 2

07.10 Animasarjad. **08.15** Lastetuba*. **08.30** Prints ja kerjus, 2/2. **09.40** Animasarjad. **10.05** Väike maja preerias. **10.50** Ringvaade*. **11.55** Öpiotul. **12.20** Jüri Üdi klubi*. **16.00** Prints ja kerjus, 2/2*. **17.10** Väike maja preerias*. **18.00** Animasarjad. **18.30** Lastetuba. **18.45** Animasarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK (vk). **20.00** Pealtnägija*. **20.45** Suur jõgi, 1/2. **21.30** AegRuum. **22.20** Teaduspalavik. **22.50** Eesti TOP 7. **23.35** Kuidas ei tohiks elada, 1/6. **00.05** Saddami dünastia, 1/4

06.00 Hommikuraadio. **08.30** Seitsmesed uudised*. **09.30** Kodu keset linna*. **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 13*. **11.00** Mf. Vallutaja Kull*. **13.30** Kodu keset linna. **14.00** Kutsuge Cobra 11 5, 13*. **15.00** Kälimehed 3, 12. **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 19*. **16.30** Kutsuge Cobra 11 5, 14. **17.30** Sõjaprintsess Xena 4, 7. **18.30** Simpsonid 17, 21*. **19.00** Perepea. **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 20. **20.00** Uus tüdruk 1, 19. **20.30** Simpsonid 17, 22. **21.00** Kõige naljakamad koduvideod. **21.30** Euroopa jalgpalli Meistrite liiga. **23.45** Perepea*. **00.15** Kummituslinna vangid 1, 9. **01.15** Salatoimikud 9, 10

06.35 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.50** Emmerdale, 36*. **10.20** Küladetektiviid, 32. **11.15** Heartland*. **12.25** Hotell Grand, 18*. **14.00** Kodukokad katsetavad. **14.25** Naistekliinik, 48. **15.15** O.C. **16.05** Heartland. **17.00** Ellen. **18.00** Doktor Oz. **19.00** Kodus ja võõrsil, 5611. **19.30** Emmerdale, 37. **20.00** Naabriplika. **21.00** Aadlikud pruudijahil, 33-34. **21.30** Ainalt Essexist, 33-34. **23.10** Seksi võidukaik. **00.10** Reporter

06.30 Ärapanija*. **07.00** Reporter. **08.00** Usu või ära usu!, 35*. **08.30** Spioonitarid*. **09.20** Conan, 118*. **10.10** Rannavalve. **13.50** Benny Hill*. **14.25** Hulljulged*. **15.15** Spioonitarid. **16.05** Portreteerija. **17.00** Hulljulged. **17.55** Benny Hill. **18.30** Klikitähed. **19.00** Tuvikesed*. **20.00** Krimi. **20.30** Usu või ära usu!, 36. **21.00** Kaks ja pool meest*. **21.30** Mf. Mitte mingi tavaline noortekomöödia. **23.30** Conan, 121. **00.20** Kaks ja pool meest. **00.45** Tuvikesed

Kolmapäev, 23. oktoober

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Maailma ajalugu, 7/8*
12.50 Ilus maa*
13.00 Riigikogu infotund
14.00 OPI*
14.30 Ajalik ja ajatu*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13 (Eesti 2008)
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OPI
22.10 Kodu, 5/16
22.55 Üheksandikud, 2/12*
23.25 Hercule Poirot*
00.15 Ringvaade*

06.00 Punased roosid, 620*
06.45 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Tuhat ja üks ööd, 102*
10.00 Rosario, 102/107*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5611
11.30 Kaks kanget Indias*
12.30 Mis sul viga on?*

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab, 151*
09.00 Kirgide torm, 1746*
10.05 Vaprad ja ilusad, 6587*
10.50 Elu keset linna, 45
11.25 Kaitseinglid 4, 3
12.25 Suletud uste taga 4, 8*
13.25 CSI New York 9, 7*
14.20 Vaprad ja ilusad, 6588
14.50 Seitsmes taevas 2, 9
15.50 Armastus võidab, 152
16.50 Kirgide torm, 1747
17.55 Kätemaksukontor 4, 9
20.00 Appi tuleb selgeltnägija 1, 8
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Kondid 8, 8
22.30 Kätemaks 2, 8
23.30 Top Gear USA 2, 11
00.35 Viimane hoiatus 3, 8
01.35 Vaga vesi 2, 3

07.10 Animasarjad. **08.15** Lastetuba*. **08.30** Mf. Lip-peli unenägu. **10.05** Väike maja preerias. **10.55** Ringvaade*. **12.00** Püramiiditipus. **12.30** Mf. Imetegija*. **15.35** Mf. Lippeli unenägu*. **17.10** Väike maja preerias*. **18.00** Mõmmi aabits. **18.25** Kasuta oma kujutlusvõimet! **18.30** Lastetuba. **18.45** Animasarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK (vk). **20.00** Meie inimesed. **20.25** Minuscula. **20.30** Metsapeatus. **21.00** 95. **21.15** Mõttetu. **21.30** Elu on liiga lühike, 2/7. **22.00** Mf. Teel põhja. **23.50** Iraak: Fallujah'i lapsohvrid

06.00 Hommikuraadio. **08.30** Seitsmesed uudised*. **09.30** Kodu keset linna*. **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 14*. **11.00** Kalamehajutud. **13.30** Kodu keset linna. **14.00** Kutsuge Cobra 11 5, 14*. **15.00** Koh-ver, 1. **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 20*. **16.30** Kutsuge Cobra 11 5, 16. **17.30** Sõjaprintsess Xena 4, 8. **18.30** Simpsonid 17, 22*. **19.00** Perepea. **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 21. **20.00** Võrkpall. **22.00** Mf. Ära põlatud. **00.10** Perepea*. **00.40** Kinominitud. **01.10** Tuled kust 1, 2. **02.10** Salatoimikud 9, 12. **03.10** Kohver, 2*. **04.00** Hommikuraadio. **04.30** Kodu keset linna*. **05.00** Seitsmesed uudised

06.35 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.50** Emmerdale, 37*. **10.20** Küladetektiviid, 33. **11.15** Heartland*. **12.25** Aadlikud pruudijahil, 3/5*. **13.20** Ainalt Essexist, 33-34*. **14.20** Naistekliinik. **14.45** O.C. **15.10** O.C. **16.00** Heartland. **17.00** Ellen. **18.00** Doktor Oz. **19.00** Kodus ja võõrsil, 5612. **19.30** Emmerdale, 38. **20.00** Kaks kanget Indias. **21.00** Mf. Lapsehoidja päevikul. **23.05** Lõppmäng. **00.05** Reporter

06.30 Krimi*. **07.00** Reporter. **08.00** Usu või ära usu!, 36*. **08.30** Spioonitarid*. **09.20** Conan, 121*. **10.10** Rannavalve. **13.50** Benny Hill*. **14.25** Hulljulged*. **15.15** Spioonitarid. **16.05** Portreteerija. **17.00** Hulljulged. **17.55** Benny Hill. **18.30** Klikitähed. **19.00** Tuvikesed*. **20.00** Kuld-villak. **20.30** Usu või ära usu!, 37. **21.00** Kaks ja pool meest*. **21.30** Mf. Ülemine piir. **23.50** Conan, 122. **00.40** Kaks ja pool meest. **01.05** Tuvikesed

Neljapäev, 24. oktoober

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Pealtnägija*
12.45 Täheleav: Kihnu Virve*
14.00 Rebasenaine
14.15 Vabariigi kodanikud*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Önne 13 (Eesti 2008)
17.35 Hercule Poirot
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Mõistlik või mõttetu
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Wagner ja Verdi, 1-2/6
23.30 Hercule Poirot*
00.25 Ringvaade*

06.00 Punased roosid, 621*
06.45 Joonissarjad
08.00 Reporter*
09.00 Tuhat ja üks ööd, 103*
10.00 Rosario, 103/107*
11.00 Kodus ja võõrsil, 5612
11.30 Pilvede all*
12.30 Heeringas Veenuse öäl*
13.00 Suur lotokolmapäev
14.00 Saladused
14.55 Punased roosid, 622/800
16.00 Küladetektiviid, 149
17.00 Rosario, 104/107
18.00 Tuhat ja üks ööd, 104
19.00 Reporter
20.00 Parim enne
20.30 Kodutunne
21.30 Mf. Esimene aasta
23.30 Mf. Ropult magus
01.15 Hea naine

06.15 Joonissarjad
08.00 Armastus võidab, 152*
09.00 Kirgide torm, 1747*
10.05 Vaprad ja ilusad, 6588*
10.50 Elu keset linna, 46
11.25 Kaitseinglid 4, 4
12.25 Appi tuleb selgeltnägija 1, 8*
13.25 Kondid 8, 8*
14.20 Vaprad ja ilusad, 6589
14.50 Seitsmes taevas 2, 10
15.50 Armastus võidab, 153
16.50 Kirgide torm, 1748
17.55 Kätemaksukontor 4, 10
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kodumäng
20.30 Kätemaksukontor 10, 7
21.30 Selgeltnägijate tuleproov 7, 12
22.35 Kolmeraudne
23.35 Puudutus 2, 4
00.35 Euroopa pokkeriturnee
01.40 Vale jälgedel 3, 1

07.10 Animasarjad. **07.45** Tule öuel*. **08.15** Lastetuba*. **08.30** Mf. Tõeline armastus. **09.55** Lastetuba*. **08.25** Mf. Väikesed süütd valed. **10.05** Väike maja preerias. **10.55** Ringvaade*. **12.00** Töötab. **12.30** Ilus maa*. **12.45** Puutepunkt*. **15.30** Mf. Väikesed süütd valed*. **17.10** Väike maja preerias*. **18.00** Tule öuel! **18.30** Lastetuba. **18.45** Animasarjad. **19.20** AK (viipek). **19.30** AK (vk). **20.00** Ela sajaga, 7/18*. **20.30** Teaduspalavik. **21.00** Polaartrip, 7. **21.20** Minuscula. **21.30** Keeluaia kuningas. **22.25** Mf. Kirjutanud Dumas. **00.10** Tantsi mulle*. **01.05** Eesti TOP 7*

08.30 Seitsmesed uudised*. **09.30** Kodu keset linna*. **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 15*. **11.00** Kalamehajutud. **13.30** Kodu keset linna. **14.00** Kutsuge Cobra 11 5, 15*. **15.00** Kohver, 2. **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 21*. **16.30** Kutsuge Cobra 11 5, 16. **17.30** Sõjaprintsess Xena 4, 9. **18.30** Simpsonid 18, 1*. **19.00** Perepea. **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema 4, 22. **20.00** Võrkpall. **22.00** Mf. Ära põlatud. **00.10** Perepea*. **00.40** Kinominitud. **01.10** Tuled kust 1, 2. **02.10** Salatoimikud 9, 12. **03.10** Kohver, 2*. **04.00** Hommikuraadio. **04.30** Kodu keset linna*. **05.00** Seitsmesed uudised

06.35 Totaalne ärkamine!
09.00 Doktor Oz*. **09.50** Emmerdale, 38*. **10.20** Küladetektiviid, 34. **11.15** Heartland*. **12.25** Lõppmäng*. **13.25** Raudsed kokad*. **14.20** Naistekliinik, 50. **15.10** O.C. **16.00** Heartland. **17.00** Ellen. **18.00** Doktor Oz. **19.00** Kodus ja võõrsil, 5613. **19.30** Emmerdale, 39. **20.00** Pilvede all. **21.00** Kolm naist paadis. **21.30** Süües saledaks, 12. **22.00** Piinlikud kehad. **23.05** Bordell 232. **00.10** Reporter

06.30 Kuldvillak*. **07.00** Reporter. **08.00** Usu või ära usu!, 37*. **08.30** Spioonitarid*. **09.20** Conan, 122*. **10.10** Rannaval

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee.
Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

TEATER

Viljandi Ugalas saab täna kell 19 vaadata etendust «Bassein (vett ei ole)». Vaksali tänav 7, Viljandi.

Teatrihoovis saab täna kell 19 vaadata Paistu näitetrupi etendust «Kuni surm meid lahutab». Pääse 4 €. Jakobsoni tänav 18, Viljandi.

KINO

Männimäe salongkinos näeb täna kell 18 ja ka kell 20 eesti filmi «Kertu». Lisainfo veebist www.mannimaja.ee, Riia maantee 52d, Viljandi.

KONTSERT

Karksi valla kultuurikeskuses on täna kell 19 ansambli Tuulepuu plaadiesitluskontsert. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Sakala keskuses leiab 19. oktoobril kell 19 aset Maarja-Liis Ilusa kontsert «Taas kui kohtume». Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses on 20. oktoobril kell 12 Eesti meestelaulu seltsi Kalevi poiste-koori kontsert. Üritus on tasuta. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

ÜRITUSED

Sakala keskuses avavad eesti raamatukoguhoidjad täna kell 11 raamatukogupäevad «Kohtume raamatukogus», mis kestavad 30. oktoobrini. Lisainfo kodulehelt www.raamatukogu.viljandi.ee. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Klubi Ajaratas õhtu leiab aset täna kell 18.30 Sakala keskus. Esinevad ansambel Parvepoisid ja Jakobsoni kooli balletistuudio. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Kolga-Jaani kirikus tähistatakse Kolga-Jaani valla Parika külast pärit hõimkonna kaasabil hõimupäeva ja pärimusaastat. Pühapäeval, 20. oktoobril kell 14 toimub kunstnik Anna Hõbemäe näituse avamine ja kontsert-jumalateenistus koos armulauaga. W. Reimani tänav 3, Kolga-Jaani.

Karksi valla kultuurikeskuses
teeb Jaan Pääsuke 22. oktoobril
alates kella 16 ilu- ja passipilte.
Kell 18 algab «Oma maja 9»,
Karksi kultuuriloojate auraama-
tusse kandmine. Viljandi maan-
tee 1, Karksi-Nuia.

Metsaklubi koosviibimine on 23. oktoobril kell 12 Eha tänav 4, Viljandi. Koosviibimine on iga kuu neljandal kolmapäeval, mitte kolmandal kolmapäeval nagu varem öeldud. Ootame osalejaid, et arutada ekskursioonile minekut.

Südameliidu tervise- ja teabetund on kolmapäeval, 23. oktoobril kell 15 Posti tänav 20, Viljandi.

Ilmar Raagi kirjutatud ja lavastatud film «Kertu» linastub täna Männimäe salonginos. «Kertu» on väikeses külaühiskonnas asetleidev ebataoline armastuslugu, mis portreteerib ühe perekonna ja kogukonna varjatud suhteid.

KAADER FILMIST

NÄITUSED

Viljandi linnagaleriis raamatukogu kolmandal korrusel saab vaadata Viljandi gümnaasiumi õpilastööde näitust. Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karksi valla kultuurikeskuse teise korruse fuajees on oktoobri lõpuni näitus «Potatoprint». **Sinises saalis** on 31. oktoobrini Heldur Lassi värvilised joonistused «Teetähised». **Esimese korruse fuajees** saab 14.—20. oktoobrini vaadata fotonäitust «Idamari naine ja tema maailm». Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Kondase keskuses on 24. oktoobrini Villu Plingi ja Silja Saarepuu videonäitus «Tagalased». 27. oktoobrini Peeter Lauritsa fotonäitus «Taevaatlas», 10. novembrini Jasper Zoova isikunäitus «Jaamad ja loomad», 1. detsembrini Seaküla Simsoni skulptuurinäitus «Paugutaja Seakülast». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Mulgi Ukuvaka ruumes on oktoobri lõpuni pärandkultuuri aastale pühendatud näitus «Oh aegu ammuseid». Avatud tööpäeviti kella 11—17. Kooli tänav 2, Abja-Paluoja.

**Abja kultuurimaja esimese kor-
ruse fuajeis** on 10. novembrini
avatud Kuulo Vahteri graafika-
näitus. Pärnu maantee 28, Ab-
ja-Paluoja. Tel 436 1055.

Sakala keskuse jalutussaal
näeb 1. novembrini Maie Kaasi-
ku fotonäitust «Ajast ja arust».
Tallinna tänav 5, Viljandi.

Suure-Jaani külalistemajas on
30. novembrini Vilja Prometi
meremaalide näitus «Merele
truu». Ilmatari tänav 3-a. Tel
551 5932.

Viljandi maavalitsuses näeb
Margot Laidonäri loodusfotosid.
Vabaduse plats 2. Tel
433 0400.

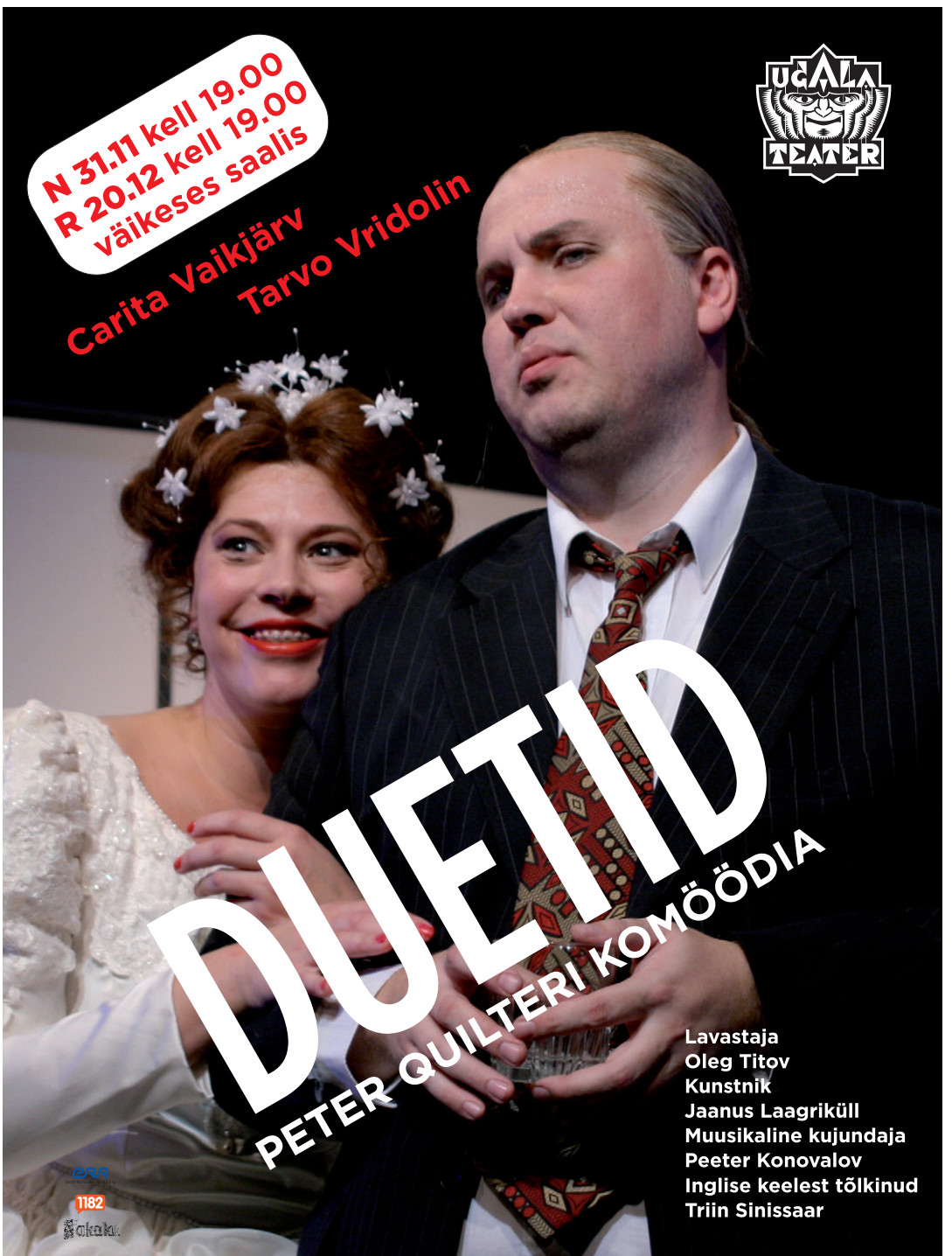
Viljandi muuseumis on näitus
kirikusümbolitest «Ilgaviku mär-
gid — sümbolitesse talletatud
tarkus». Johan Laidoneri plats
10. Tel 433 3316.

NIMEPÄEV

Täna nimepäevalised on
Luukas, Ludvig ja Lui.

PILT ALASTI INIMESEST		NEIJA- JALGNE	...MÄESTIK	EESTI JÄRV	KILOAMPER	ESI-, EEL- →	E. JALG- PALLUR ...ROHTLA (SAVANN)					E. ENDINE HELILOOJA UKRAINA GRIVNA				
E. MOOTO- RISPORT- LANE (IN. +N)						KRIBIN-...				LUMEMINEK						TUND
										JÄLK						VÄGA SUUR
NARR					RAAMATU- TE KOHT E. KIRJANIK							KOHTULIK TSIVIILNÕUE AINE				LIND
... ARVUTID (APPLE PARTNER EESTIS)			LILLENÕU METSLOOM				ENESE- TEADVUS VOOLITAV AINE					SÕIMU- SÕNA GRUUSIA RAHA				
FLUOR		NADI HÄÄLITSUS				KÜTUSE- TOOTJA BARBIE PEIGMEES							VANUS TEE LAHTI!			
OHJAD AINSUSES				NITMIS- RIIST GER- MAANIUM						MASINA- OSA KOMPANII						
VEENE KIRJANIK									NUKRALT KELVIN							
KANNA- TANU						KÜPROSE PEALINN								EESTI RAHVA RISTISÕNAD RISTIK		

Lavastaja
Oleg Titov
Kunstnik
Jaanus Laagriküll
Muusikaline kujundaja
Peeter Konovalov
Inglise keelest tõlkinud
Triin Sinissaar

EESTI RAHVA RISTSÕNAD

RISTIK

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

33.

Hiinas noorte vibulaskmise maailma-meistrivõistlustel kaasateinud Viljandimaa sportlased lõpetasid individuaalvõistluse. Kadettide klassi kuuluv Laura Tukkk langes konkurentsist duell-laskmise avaringis ning sai 57. koha. Teise ringi jõudnud juunior Laura Nurmsalu lõpetas 33. kohaga.

TULEKUL

JALGPALL. Homme kell 11 on Viljandi kunstmuruväljakul Eesti meistrivõistluste teises liigas vastamisi Tuleviku II ja Türi JK Ganvixi meeskond.

Pühapäeval kell 14 kohtuvad Viljandi staadionil meistrivõistluste esiliigas JK Tulevik ja Tartu JK Tammeka II.

KÄSIPALL. Pühapäeval kell 15.30 algab Viljandi spordihoo-

nes Eesti meistrivõistluste esiliiga kohtumine, milles Viljandi Spordikool läheb vastamisi HC Tallasega.

KORVPALL. Viljandi korvpalliklubi AP Mets meeskond kohtub homme kell 15 Viljandi spordihoones Eesti meistrivõistluste teise liiga turniiril maaülikooli spordiklubi esindusega.

Spordikooli judokad võidutsesid Tartus

Tartus peetud rahvusvahelisel juudoturniiril kaasateinud Viljandi spordikooli kümneliikmeline esindus tõi koju neli esikohta, ühe teise koha ja kolm kolmandat kohta.

Võistlusele olid kutsutud kolme vanuserühma noored. D-klassis, kuhu kuuluvad 2003. aastal ja hiljem sündinud poisid ja tüdrukud, tuli tütarlaste kaalus alla 32 kg esimeseks Anete Ots ja kolmandaks Si-bell Vidder ning poiste kaalus alla 27 kg oli kolmas Geron Vidder ja kaalus alla 38 kg samuti kolmas Kenner Saar.

Poisid korjasid Leedus väärtuslikke kogemusi

VALDEKO KALMA, Tuleviku maadlusklubi president

Kaks Viljandi spordikooli poisi tegid nädalavahetusel Leedus kaasa tugevatsemelisel rahvusvahelisel maadlusturniiril: Kevin Ervald lõpetas kolmanda ja Erik Becker seitsmendana.

Treener Rain Aleksandrov tunnustas mõlemat oma õpilast, eriti aga auhinnavate sekka jõudnud Kevin Ervaldi, kes aukartust tundmata tegi südika võistluse endast paar aastat vanemate konkurentsist.

«Turniir oli väga tugeva tasemega ning omandatud kogemused on meie poistele ees ootavaid rahvusvahelisi mõõduvõtte silmas pidades äärmiselt kasulikud,» lausus ta.

Klaipedas asetleidnud võistlus kandis pealkirja «Otsime talente» ning sellel tegid kaasa üheksa riigi, Eesti, Läti, Leedu, Ungari, Poola, Venemaa, Saksamaa, Dagestani ja Valgevene 1996. aastal ja hiljem sündinud maadlejad.

19 osalejaga võistluskaalus alla 42 kg kolmandaks tulnud Kevin Ervald sai avakohtumisel kindla võidu Leedu maadleja Nerijus Nautautase üle. Teine matš viis Viljandi poisi kokku rahvusvaheliselt tuntud Dagestani maadleja Dima Tahtaroviga.

Olympiavõitjate ja maailmameistrite taimelavaks peetavas Dagestanis pole maadlus pelgalt sport, vaid elustiil.

Kuulsa vastase kohtumise algul ülesnäidatud aktiivsus, mis vahepeal lausa agressiivsuseks muutus, lõi noore viljandlase rütmist välja ja tal ei õnnestunudki end enam koguda. Kohtumine lõppes vastase punktivõiduga, mis lükkas viljandlase esikohakonkurentsist välja.

Et Tahtarov jõudis finaali ja võitis ülekaalukalt sellegi, oli Ervaldil võimalus jätkata turniiri pronksmedali pärast.

Kaotajate ringi esimeses kohtumises alistas ta kindlalt poolaka Zigmund Linki. Pronksikohtumisele ootas teda valgevenelane Dmitri Soloveja, medalimatš kulges aga tema taktikepi all.

Seda Viljandi noore ja andeka maadleja rahvusvaheliselt turniiril teenitud pronksi võib kohe kindlasti pidada tema senise sportlastee parimaks saavutuseks.

Samuti tublilt maadelnud Erik Becker sai seitsmendana koha 23 osalejaga kaalus alla 58 kg. Kahjuks pidi ta kohe avaringis tunnistama venelase Leonid Magamedovi võitu. Et aga too jõudis finaali, oli ka Beckeril võimalik jätkata kaotajate ringis. Selle esimeses kohtumises alistas ta kindlalt kohaliku konkurendi Georgi Narmotase, teises pidi aga alla vanduma Valgevene esindajale Igor Morozovile.

Kristo Subi ja Teele Sepp võtsid tänavusel Saaremaa autorallil N3 rühmas võidu.

AIVAR KALJUSAAR

AUTOSPORT

Rallisõitjad näitasid Saaremaal head minekut

AIVAR KALJUSAAR, autospordihuviline

Viljandimaa rallisõitjad tegid Saaremaal kiiret sõitu: Kristo Subi ja Teele Sepp tulid N3 rühmas kokkuvõttes võitjaks ning Kaarel Kurvits ja Reio Rada nende järel teiseks.

Eesti autorallihooaja Saaremaal peetav viimane võistlus on läbi aegade olnud populaarne nii eesti kui välisvõistlajate seas ning meelitanud raja veerde hulga publikut. Tänavu registreerus võistlusele 148 meeskonda ja neist lõpetas 85.

Ralli võitsid ainsa WRC-autoga osalenud Georg Gross ja Raigo Mölder. Teiseks tulid N4 rühma masinal sõitnud Ott Tänak ja Martin Järveoja ning kolmandaks R4 rühma autoga kihutanud Karl Kruusa ja Kuldar Sikk.

Kaks N3 rühma kuuluva Honda Civic Type R-iga kaasateinud Viljandimaa paari Kristo Subi ja Teele Sepp ning Kaarel Kurvits ja Reio Rada reastasid absoluutarvestuses vastavalt 34. ja 44. positsioonile.

Kahte võistluspäeva mahus seitse kiiruskatset ning esimese päeva neljast katsest kolm tuli läbida autotulede valgel.

Kristo Subi tunnistas, et on paari kuu pikkuse võistluspauzi järel pisut roostes ning nadi valgustusega sõitmine valmistas raskusi. Libedust trotsides ja sõidurütmis otsides mõõdus teinegi võistluspäev.

«Võtsime palju lisa kraavipervedelt ning selle tõttu kannatasid kiirus ja sõidurütm,» nentis Subi. Tandemi elu muutus veidi kergemaks siis, kui põhikonkurendid neli katset enne lõpu katkestasid. «Kurvits oli meist kahe minuti kaugusel, seetõttu lasime viimasel katset tempot pisut järele, et kindlalt lõpetada,» rääkis Subi.

Kokkuvõttes nimetas Kristo Subi võistlust tagasihoidlikuks. «Juba enne starti oli selge, et oma tavalist tempot me saavutada ei suuda, sest võistluspauz annab tunda.»

Samas jagus Viljandimaa viimaste aastate edukaimal rallisõitjal tunnustussõnu

N3

N3 ehk rallisõitjate keeles väikesesse N-rühma kuuluvad kaheveolised autod, mille mootori töömaht ei ületa 2000 cm³.

Kristo Subi lõpetas koos kaardilugeja Teele Sepaga Saaremaal absoluutarvestuses 34. ELMO RIIG

nooremale konkurendile. «Kaarel Kurvits tegi koos Reio Rajaga tõenäoliselt oma seni parima ralli,» lausus ta.

N3 rühmas teise koha teeninud Kaarel Kurvits oli konkurendiga päri ja jäi võistlusega rahule, ehkki leidis veel hulga parandamist vajavaid nüansse. Oma sõnul õnnestus tal Saaremaal esimene võistluspäev teistest paremini ning raskusi oli eelkõige kesken-dumise-ga. «Lühikestel katsetel probleeme pole, aga pikka-del kipub vaim väsima. Sõidu-le keskendumine kaob niipea, kui näen raja ääres katkestan-dut autot. Vajun rütmist välja. Selle kallal tuleb veel tööd teha,» kõneles ta.

Samas sai eesmärk auto tervena finišisse tuua täietud. «Klassi teine koht oli juba preemia.»

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Mergus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Möller (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektoirid Kadri Soon,
Tea Raudsalu 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rüütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab
endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutseerimine,
levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükiokas.
Tiraaž 8753

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
võite pöörduda pressiohkugusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Kolmapäeval ei sündinud Viljandis ühtegi last.

135 AASTA EEST

Sakala, 14. X 1878

Pärnu maakonnast. Kui väga meie maa kõrtsi elule valjumaid seadusi ja korda tarvis läheb, tunnistab jälle üks lugu Testamaa kihelkonnast, kus 11. Septembril kiriku kõrtsis mehed joonud päädega tüllise läinud, nii et seal jo weri jooksnud, aga kui koju hakanud mine-ma, üks awana kuuekümn-aastane mees 35 silda kõrtsist eemal uuest alustatud tüllis tõistest surnuks on löödud.

KattoCenter
Kõik, mida sinu katus vajab.
VILJANDI: Pärnu mnt 11A Viljandi
Veiko Pomber, müügikonsultant
+37256367722
viljandi@kattocenter.ee
www.kattocenter.ee

TELLI KATUS NÜÜD TALVISE HINNAGA!
TELLIGE TASUTA KATUSE ÜLEVAATUS. SAATE KINDLA HINNAGA PAKKUMISE NING TEAVET KATUSE HETKEOLUKORRA KOHTA.
info@kattocenter.ee

Paistu vallavolikogu algatas 15. oktoobri 2013 otsusega nr 27 Viisuküla külas katastriüksuste 57001:001:0047 ja 57001:001:0006

detailplaneeringu,

mille eesmärk on maakasutuse juhtotstarbe määramine ühiskondlike ehitiste maaks ning ehitusõiguse määramine aastaringses kasutuses spordirajatiste ehitamiseks ja arendamiseks, arvestades olemasolevat taristut (rajad, valgustus, lumetootmine jne).
Planeeringuala suurus on ligikaudu 3,3 ha.

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida

24h

internetis www.sakala.ajaleht.ee

Kui soovid kindlat töökohta pidevalt laienevas ettevõttes, siis tule tööle Maximasse!

Viljandi Maxima X kauplused ootavad oma meeskonda:

- LETITEENINDAJAID
- KASSAPIDAJAID-MÜÜJAJAID
- KORISTAJAJAID

Ettevõtte garanteerib:

- stabiilse palga
- sotsiaalsed garantiid
- tasuta lõunasöögid
- erinevad motivatsioonipaketid
- tööalase tasuta koolituse

Täitke töötaja ankeet meie kodulehel www.maxima.ee
Täpsem info saamiseks pöörduge kaupluse direktori poole
tel 433 5020 või saatke CV personal@maxima.ee. Tel 602 3116

MAXIMA

Meil on tulevikku!

Nüüd saad VÄIKELAENU taotleda oma KODUKOHAST!

Kui vajate suuremateks ostudeks lisaraha või on tegu ootamatute kulutustega, on mugavaim lahendus väikelaen!

Kuni
3500 EUR

Paindlikud
tingimused

Lihthe
taotleda

Kiire
vastus

Väikelaenu vormistamiseks ei ole enam tarvis pöörduda panka või laenukontoritesse.
ETK Grupi kauplustes või meie internetipõhises iseteeninduskeskkonnas on väikelaenu vormistamine turvaline, kiire ja lihtne.

ESITA TAOTLUS saaetukaart.ee VÕI KÜSI LISA **13014**

Väikelaenu pakub ETK Finants AS. Tegemist on finantsteenusega. Tutvuge teenuse tingimustega klienditeenindaja juures, vajadusel konsulteerige asjatundjaga. Väikelaenu krediidikulukuse määr on 28.75% aastas järgmistel näidistingimustel: laenu summa 2000€, osamaksete arv 48, intressimäär 13.9% laenusummalt, lepingutasu 40€, igakuine haldustasu 0.90€. Igakuine laenumakse 66.33€.

lindab | teeme ehitamise lihtsaks

50 aastane tootmiskogemus tagab tippkvaliteedi!

Vihmaveesüsteemid, profiilplekid, katuse turvasüsteemid ning viihallid Rootsi tootjalt!

Vihmaveesüsteemid – 25%

Pakkumine kehtib komplektsetele tellimustele!
Kampaania kestab 25.09 – 30.11.2013!

Lindab AS
Tallinnas

Saha-Loo tee 4, Jõelähtme vald
Tel: +372 5551 3790
E-post: profil@lindab.ee

Lindab Center
Tartus

Võru tn. 196
Tel: +372 502 8543
E-post: tartu@rootsiprofil.ee

Lindab Center
Viljandis

Leola tn 53, Viljandi
Tel: +372 505 5604
E-post: profil@lindab.ee

Lindab'i head koostööpartnerid:

Espak AS
Viadukti 42, 11313 Tallinn
Tel: +372 651 2367
tarmo.metsma@espak.ee
www.espak.ee

Rootsi Profil OÜ
Tehnika 2, 71011 Viljandi
Tel: +372 433 0962
rootsiprofil@rootsiprofil.ee

Lindab
www.lindab.ee

Sakala Keskuses

Tallinna t 5, Viljandi

VÕIMLEMINE
naistele
T, N kell 18

SHOW-TANTS
poistele ja tüdrukutele
(I–IV klass)
E, K kell 16 (õp Kalmer Liimets)

TANTSUKOOL
4–7-aastased E, K kell 17
I–III klass E, K kell 16
III–IV klass T, N kell 16
IV–VI klass T, N kell 17
VII–XII klass T, N kell 18

Info tel 529 7922
www.facee.ee

www.sakala.ajaleht.ee

Sakala
sinu taskus!

Igal ajal
igas kohas ...

COLONNA KINNISVARA

ÜÜRILE ANDA ERINEVA SUURUSEGA ÄRI- JA KAUBANDUSPINNAD

Viljandis,
Võrus,
Tartus,
Kohtla-Järvel,
Tallinnas,
Pärnus.

• Tel: + 372 5107969

www.colonna.ee

Tartu mnt 14, Tallinn Tel: +372 646 1004